

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**METODY VYŠETŘOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI
V PROBLEMATICE KRÁDEŽÍ MOTOROVÝCH
VOZIDEL**

Autor práce: Přemysl Štrup, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Ing. Luděk Nosek

Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Tímto děkuji mému zaměstnavateli, že mi umožnil studovat na Vysoké škole evropských a regionálních studií v Příbrami, dále děkuji své rodině za toleranci o možnost věnovat se naplno studiu. Děkuji přednášejícím za profesionální přístup při výuce. Děkuji svým spolupracovníkům z Krajského ředitelství policie královehradeckého kraje, zejména panu Ing. Lud'ku Noskovi za podporu a mnoho informací a rad poskytnutých jeho osobou při zpracování této bakalářské práce. Dík patří rovněž i kolegovi z Krajského ředitelství policie královehradeckého kraje, panu Ing. Jarmilu Jiříčkovi – kriminalistický expert pro obor metalografie, defektoskopie a technická diagnostika.

ABSTRAKT

ŠTRUP, P. *Metody vyšetřování trestné činnosti v problematice krádeží motorových vozidel: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2016. 55 s. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Luděk Nosek.

Klíčová slova: krádež, motorové vozidlo, identifikace, pachatel.

Teoretická část objasňuje základní metody a dokazování této trestné činnosti. Je zde obecně popsána operativně pátrací činnost a dokazování na úseku této trestné činnosti. Dále se práce detailněji zaměřuje na, v dnešní době jeden z nejdůležitějších způsobů objasňování této trestné činnosti, kriminalisticko-technické zkoumání pozměněných nebo odstraněných identifikačních znaků vozidel – druhotná identifikace.

Praktická část práce popisuje metody vyšetřování trestné činnosti v problematice krádeží motorových vozidel. Třetí kapitola obecně přibližuje operativně pátrací činnost na problematice krádeží motorových vozidel a její složité dokazování pachatelům.

Čtvrtá kapitola popisuje kriminalisticko-technické zkoumání pozměněných nebo odstraněných identifikačních znaků z vozidel a v dnešní době jednu z nejdůležitějších metod dokazování v této problematice, což je druhotná identifikaci motorových vozidel.

Pátá kapitola se zabývá statistikou odcizených motorových vozidel a dále popisuje prevenci, doporučení a ochranná opatření zamezující či v maximálně možné míře eliminující krádež motorových vozidel. Šestá kapitola se věnuje kazuistice na problematice krádeží motorových vozidel.

ABSTRACT

ŠTRUP, P. *Methods Criminal Investigations in the Issue of Vehicle Thefts: Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2016. 55 p. Supervisor: Ing. Luděk Nosek.

Key words: theft, motor vehicle, identification, perpetrator

The theoretical part describes the basic methods and investigation of this type of crime. Operational investigative activities and evidence in this area of crime area are generally described in this part. Furthermore, the thesis focuses in detail on one of the most important ways of this crime detection, which is forensic technical examination of the removed or altered vehicle identification marks – so called secondary identification.

The bachelor list describes the methods of investigation of motor vehicle thefts. The third chapter has a closer look at the operational investigative activities in motor vehicle theft and difficulties of its evidence. The fourth chapter describes the forensic technical examination of altered or removed identification marks of vehicles and nowadays one of the most important methods of evidence on this issue, which is called a secondary vehicle identification. The fifth chapter deals with statistics on stolen vehicles and describes prevention recommendations and protection measures to prevent or eliminate motor vehicle thefts to the maximum possible extent. The sixth chapter is devoted to the case study on the problem of motor vehicle theft

Obsah

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	10
2 METODY VYŠETŘOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI V PROBLEMATICE KRÁDEŽÍ MOTOROVÝCH VOZIDEL	12
2.1 Vyšetřovací situace	12
2.2 Podnět k zahájení vyšetřování	13
2.3 Prvotní vyšetřovací a operativně pátrací úkony	15
2.4 Vyšetřovací verze a plánování vyšetřování.....	17
3 OPERATIVNĚ PÁTRACÍ ČINNOST NA PROBLEMATICE KRÁDEŽÍ MOTOROVÝCH VOZIDEL, DOKAZOVÁNÍ.....	19
3.1 Pátrání po motorových vozidlech.....	20
3.2 Dokazování	22
3.2.1 Domovní prohlídka a prohlídky jiných nebytových prostor	23
3.2.2 Identifikace zajištěného motorového vozidla	24
3.2.3 Vehicle Identification Number – VIN	26
4 KRIMINALISTICKO TECHNICKÉ ZKOUMÁNÍ POZMĚNĚNÝCH NEBO ODSTRANĚNÝCH IDENTIFIKAČNÍCH ZNAKŮ VOZIDEL, DRUHOTNÁ IDENTIFIKACE VOZIDEL.....	29
4.1 Druhotná identifikace motorových vozidel	30
4.2 Průběh identifikačního šetření.....	32
4.2.1 Administrativní šetření v databázích obecně dostupných Policíí ČR.....	32
4.2.2 Vlastní identifikační šetření.....	32
5 STATISTIKA KRÁDEŽÍ MOTOROVÝCH VOZIDEL, PREVENCE A OCHRANA PŘED ODCIZENÍM	35
5.1 Statistika krádeží motorových vozidel na území ČR za rok 2015	35
5.2 Rizikové faktory	36
5.3 Statistické přehledy odcizených vozidel v roce 2015	37
5.4 Prevence a ochrana motorových vozidel před odcizením	38
5.5 Doporučení a rady jak eliminovat krádež motorového vozidla.....	40

6	KAZUISTIKA	43
6.1	Obecně o případu	43
6.2	Průběh prošetřování	43
6.3	Dokazování trestné činnosti	44
6.3.1	Posudky	44
6.3.2	Provedené úkony během vyšetřování	45
6.4	Výnosy pachatelů z této trestné činnosti	46
6.5	Shrnutí uvedené kazuistiky	47
	ZÁVĚR	48
	SEZNAM ZKRATEK	51
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	52
	SEZNAM OBRÁZKŮ	54
	SEZNAM PŘÍLOH	55

ÚVOD

Metody vyšetřování trestné činnosti na problematice krádeží motorových vozidel je téma této bakalářské práce, kterou jsem si vybral především z osobního zájmu, ale hlavně s ohledem na náplň mého zaměstnání. Specializací tvůrce této bakalářské práce je především identifikace zajištěných motorových vozidel Policií České republiky (dále jen „PČR“), které jsou předmětem trestního řízení. Většina vozidel pochází z trestné činnosti nebo dochází k padělání a pozměňování údajů týkajících se motorových vozidel.

Trestnou činnost na úseku krádeží motorových vozidel lze charakterizovat jako vysoce sofistikovanou a na vysoké úrovni organizovanou trestnou činnost, která není pouze regionálního charakteru, ale je často páchána i na mezinárodní úrovni¹. V organizovaných skupinách dochází ke specializované dělbě práce (každý má své dílčí úkoly). Někteří pachatelé připravují technické prostředky k odcizování vozidel, další přímo provádí krádeže, jiní jsou úkolováni převozem odcizených vozidel atd. Nejzávažnějším problémem jsou krádeže dvoustopých motorových vozidel, nebo jejich dílů (katalyzátory) a to zejména vzhledem k vysokým způsobeným škodám (obchod s odcizenými vozidly je dle policejních odhadů třetí nejlukrativnější trestnou činností – hned po obchodu s drogami a obchodování s lidmi), způsobu páchání této trestné činnosti, odbytu odcizených vozidel či jejich součástí a vysokému výskytu pojistných podvodů. Trestná činnost na úseku krádeží motorových vozidel je závažným problémem a její objasněnost v dnešní době komplikovaná. Krádeže motorových vozidel patří mezi nejzávažnější formy majetkové trestné činnosti. S ohledem na dnes dostupné statistické přehledy a kvalifikované odhady českých kriminalistů lze říci, že v České republice (dále jen „ČR“) je minimálně 60% odcizených vozidel rozebráno na náhradní díly².

Dalším segmentem jsou vozidla, která jsou zlegalizována k dalšímu provozu za využití padělaných dokladů, nebo změny či výměny identifikačních znaků vozidla, tato vozidla jsou poté zaregistrována v České republice. Přibližně 15% odcizených vozidel

¹ *AUTOKRIMINALITA 2014: Krádeže motorových vozidel* [online]. Praha: Policie ČR, 2011 [cit. 2016-01-05]. Dostupné z: <<http://www.policie.cz/clanek/autokriminalita-2011.aspx>>.

² *AUTOKRIMINALITA 2014: Krádeže motorových vozidel* [online]. Praha: Policie ČR, 2011 [cit. 2016-01-05]. Dostupné z: <<http://www.policie.cz/clanek/autokriminalita-2011.aspx>>.

je následně vyvezeno mimo území České republiky (nejvíce na Ukrajinu a do Ruska přes Polsko), v těchto případech jde většinou o luxusní motorová vozidla³.

V této práci je využito pracovních zkušeností, které jsou dennodenně čerpány a nadále rozšiřovány na úseku této trestné činnosti. Většina materiálů a informací, které jsou zde použity, jsou inspirovány praxí, zkušenostmi tvůrce této práce a interními materiály jednotlivých výrobců vozidel, která nejsou veřejně prezentována.

³ *AUTOKRIMINALITA 2014: Krádeže motorových vozidel* [online]. Praha: Policie ČR, 2011 [cit. 2016-01-05]. Dostupné z: <<http://www.policie.cz/clanek/autokriminalita-2011.aspx>>.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je přiblížení a osvětlení této problematiky. Trestná činnost na úseku krádeží motorových vozidel je závažným problémem a její objasněnost v je dnešní době velice komplikovaná. Dalším cílem je, za použití statistik, zjistit vývoj této trestné činnosti v posledním kalendářním roce a předchozích letech na území České republiky.

Bakalářská práce je rozdělena do sedmi hlavních kapitol, kdy v první kapitole jsou stanoveny cíle a metodika práce.

Druhá kapitola popisuje základní metody vyšetřování trestné činnosti na úseku krádeží motorových vozidel, popisuje, co je vyšetřovací situace, kdy je dán podnět k zahájení trestního stíhání, prvotní vyšetřovací a operativně pátrací úkony. Dále podle čeho a jak se stanovují vyšetřovací verze a jak dochází k plánování vyšetřování.

Třetí kapitola obecně přibližuje operativně pátrací činnost na problematice krádeží motorových vozidel a její obtížné dokazování pachatelům.

Čtvrtá kapitola popisuje kriminalisticko-technické zkoumání pozměněných nebo odstraněných identifikačních znaků z vozidel a v dnešní době jednu z nejdůležitějších metod dokazování v této problematice, což je druhotná identifikaci motorových vozidel.

Pátá kapitola se zabývá statistikou odcizených motorových vozidel a dále popisuje prevenci, doporučení a ochranná opatření zamezující či v maximálně možné míře eliminující krádež motorových vozidel.

Šestá kapitola se věnuje kazuistice na problematice krádeží motorových vozidel.

V závěru jsou zhodnoceny cíle, které byly uvedeny v úvodu bakalářské práce, a je zde navrhována možná forma právních úprav, která by napomohla k případné eliminaci této rozsáhlé trestné činnosti.

V bakalářské práci byla použita metoda výkladová v souvislosti s interpretací dané problematiky. Pokud to možné je, tak výkladová metoda pomáhá přiblížit, jak závažným problémem je objasňování krádeží motorových vozidel.

V bakalářské práci je dále užito kazuistiky, která slouží k popisu reálného příkladu, který vychází ze skutečného případu na úseku krádeží motorových vozidel, který se stal na území České republiky v minulých letech a který byl vyšetřován Policií České republiky, Krajské ředitelství policie Pardubického kraje (dále jen „KŘP Pardubického kraje“). Zde je přiblíženo jak složité a problematické je v dnešní době dokazování této trestné činnosti pachatelům a jak časově je náročné objasňování tohoto druhu trestné činnosti, kdy se v dnešní době jedná zejména o organizované a velice sofistikované skupiny pachatelů s propracovanou hierarchií uvnitř těchto skupin.

2 METODY VYŠETŘOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI V PROBLEMATICE KRÁDEŽÍ MOTOROVÝCH VOZIDEL

2.1 Vyšetřovací situace

Odcizení motorového vozidla je známé prakticky od doby, co se vozidla vynalezla a začala provozovat, i když v prvopočátku nebyly krádeže tak časté, jako jsou v dnešní době. Obecně lze říci, že mezi nejzávažnější krádeže prosté řadíme v dnešní době zejména krádeže motorových vozidel, kdy dochází k vysokým škodám, a dále jsou to krádeže v objektech se starožitnostmi a uměleckými předměty.⁴ Klasickým podnětem pro zahájení vyšetřování krádeže motorového vozidla je odcizení motorového vozidla neznámým pachatelem. V dnešní moderní době se však často jedná také o podvody ze strany majitele motorového vozidla - fingovaná krádež vozidla. Skutečnost o odcizení, nebo neoprávněného užívání motorového vozidla, se PČR ve většině případů dovídá od oznamovatele – poškozeného. Jsou však i případy, kdy PČR zadrží odcizené vozidlo při běžné silniční kontrole. Toto se stává ale velice zřídka, neboť pachatelé na výzvy PČR většinou nereagují a dochází posléze k pronásledování vozidla, kdy pachatel z vozidla uteče. Málokdy se stane, že pachatel je po pronásledování dopaden a když už k tomuto dojde, tvrdí, že vozidlo pouze převáží. Pak je na PČR dokázat a prokázat podezřelému, že krádež konkrétního vozidla skutečně spáchal.

Pátrání po odcizeném vozidle probíhá ze strany PČR aktivní formou. Po vozidle je vyhlášeno celostátní pátrání, kdy PČR po vozidlech pátrá v rámci dopravně bezpečnostních akcí zaměřených na pátrání po odcizených motorových vozidlech. Je-li v těchto případech motorové vozidlo PČR zjištěno, je následně zajištěno a PČR má k dispozici více důkazních prostředků na zjištění osoby pachatele krádeže motorového vozidla. Při nálezů odcizeného motorového vozidla, pokud je vozidlo nalezeno odstavené, se v tomto případě může jednat o trestný čin Neoprávněné užívání cizí věci dle § 207 zákona č. 40/2009 Sbírky⁵ a PČR má k dispozici minimum důkazních materiálů a stop vedoucích ke zjištění osoby pachatele neoprávněného užívání motorového vozidla.

⁴ SVATOŠ, Roman. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. Krádeže prosté. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. 105 s.

⁵ *Úplné znění, trestní předpisy*. Ostrava: Sagit a.s., 2015. 58 s.

Při zadržení odcizeného motorového vozidla s řidičem se nemusí vždy jednat o osobu pachatele krádeže vozidla. Může se jednat, dnes již ve výjimečných případech, o osobu, která vozidlo zakoupila, aniž by věděla, že vozidlo je odcizené, neboť mu bylo nabídnuto za výhodných finančních podmínek. Dále se může jednat o osobu, která za úplatu převáží motorové vozidlo z jednoho místa na druhé. V takových případech je na snaze zabývat se tím, zda osoba ve vozidle zadržena nenaplnila skutkovou podstatu trestného činu Podílnictví dle § 214 zákona č. 40/2009 Sb.⁶. V těchto případech je složité prokázat osobě vinu.

Nalezené motorové vozidlo může poskytnout dost materiálních stop vedoucích k ověření a případnému vyvrácení vyšetřovacích verzí, popřípadě zjistit osobu pachatele.

Lze tedy konstatovat, že v případě, vznikne-li podezření ze spáchání trestného činu Krádeže /motorového vozidla/ dle § 205 zákon č. 40/2009 Sb.⁷ vůči konkrétní osobě, činnost PČR směřuje k tomu, aby prokázala okolnosti, zda se podezřelý v době spáchání činu na místě skutečně nacházel a zda vozidlo skutečně odcizil. Vyšetřování se zaměřuje na zjištění a vyhodnocení všech získaných důkazů s využitím všech zákonných prostředků – provedení šetření v místě a okolí spáchání skutku, výslechy případných svědků, podezřelých, operativně pátrací činnost apod.

2.2 Podnět k zahájení vyšetřování

Odcizením motorového vozidla se neznámý pachatel dopustil naplnění skutkové podstaty trestného činu Krádeže dle §205 TZk č. 40/2009 Sbírky⁸, nebo trestného činu Neoprávněné užívání cizí věci dle §207 TZk č. 40/2009 Sb.⁹ Oznámení učiní zpravidla majitel, nebo uživatel motorového vozidla. Prvotní informace jsou následně vyhodnocovány se závěrem, zda se nejedná například o fingoanou krádež motorového vozidla, která je v současné době čím dál častější. V takovém případě by se mohlo jednat o naplnění skutkové podstaty trestné činu Podvodu dle ust. §209 TZk č. 40/2009 Sb., nebo trestného činu Pojistného podvodu dle ust. §210 TZk č. 40/2009 Sb.¹⁰. Vzhledem k tomu, že se stále více množí lichá oznámení o krádežích motorových

⁶ *Úplné znění, trestní předpisy*. Ostrava: Sagit a.s., 2015. 60 s.

⁷ *Úplné znění, trestní předpisy*. Ostrava: Sagit a.s., 2015. 57 s.

⁸ *Úplné znění, trestní předpisy*. Ostrava: Sagit a.s., 2015. 57 s.

⁹ *Úplné znění, trestní předpisy*. Ostrava: Sagit a.s., 2015. 58 s.

¹⁰ *Úplné znění, trestní předpisy*. Ostrava: Sagit a.s., 2015. 59 s.

vozidel, je nezbytné, aby prvotně příslušník PČR po oznámení prověřil, zda oznamovatel či uživatel motorové vozidlo:

- nezaparkoval na jiném místě,
- nepůjčil si vozidlo někdo ze členů rodiny, přátel, nebo spolupracovníků apod., aniž by si to uvědomil,
- zda se informovalo o odtahu vozidla Městskou policií, PČR nebo odtahovou službou pověřenou technickými službami města, kde parkovalo.

Po zodpovězení těchto základních otázek, po kterých vozidlo přesto nebylo nalezeno, nebo zjištěno, je velmi důležité provést důkladné šetření v místě spáchání skutku se zaměřením na zjištění případných svědků. Jedná-li se o místo uvnitř zastavěné aglomerace je reálná šance velice přesně zjistit prostřednictvím případných svědků přesný čas krádeže vozidla, případně popis možného pachatele či pachatelů. Dále je zapotřebí učinit včasná opatření jako je například včasné vyhlášení místního a posléze celostátního pátrání po motorovém vozidle. V případě, je-li krádež vozidla nahlášena v krátkém časovém sledu, je důležité informovat hlídky PČR v místě a okolí a zaměřit se i na místní pátrání hlídkami policie.

Při zadokumentování skutku je zapotřebí se při podání vysvětlení dle § 158 odst. 6 zákona č. 141/1961 Sbírky¹¹ u oznamovatele, nebo poškozeného zaměřit na otázky:

- typ, registrační značka a barva vozidla,
- kde vozidlo zaparkoval a přesný čas,
- jak vozidlo uzamkl, jaké prvky jsou ve vozidle proti krádeži užity a zda byly aktivovány při opuštění vozidla,
- přibližný stav tachometru v době zaparkování vozidla,
- jakým způsobem došlo k nabytí vozidla, včetně informací o prodejci (toto doložit například kupní smlouvou, darovací smlouvou; zda došlo ke koupi v autosalonu, autobazaru, popřípadě bylo-li vozidlo pořízeno individuální koupí, nebo dovozem z ciziny apod.),

¹¹ *Úplné znění, trestní předpisy*. Ostrava: Sagit a.s., 2015. 175 s.

- jakým způsobem a zda vůbec bylo vozidlo nějak dále zabezpečeno,
- byly ve vozidle nějaké movité věci, které lze identifikovat (především doklady od vozidla, nebo osobní doklady),
- zda nebylo vozidlo něčím nápadné – veškerá poznávací znamení vozidla (markanty, úpravy vozidla, které by umožnili jeho snazší identifikaci,
- polepy, tuning,
- dodatečné technické vybavení,
- vnější nebo vnitřní poškození vozidla,
- vnitřní vybavení – handsfree, autorádio, navigace, sedačky na zakázku apod.,
- kdy a za jakých okolností bylo odcizení vozidla zjištěno,
- kdo kromě oznamovatele vozidlo užívá,
- jaký byl stav paliva v nádrži, případně jaký mohl být s objemem paliva v nádrži v době krádeže dojezd
- veškeré další důležité skutečnosti, o kterých majitel vozidla – poškozený ví (např. svědek, kamerový systém v místě krádeže na domě, před domem apod.).

2.3 Prvotní vyšetřovací a operativně pátrací úkony

Po odcizení motorového vozidla je v drtivé většině případů pachatel neznámý. Prvotní šetření směřujeme k tomu, zjistit co možná nejvíce informací k osobě možného pachatele, popřípadě k zachycení pohybu vozidla těsně po krádeži / městské kamerové systémy, případné vyhledávací GPS systémy ve vozidle umístěné/. Prvotně se po oznámení odcizení motorového vozidla provede okamžité šetření spočívající v řádném vytěžení oznamovatele za účelem zjištění co nejvíce informací, které by mohly vést k přijetí účinných opatření ze strany PČR /možnost využití účinné operativně pátrací činnosti spočívající v případném pronásledování pachatele, v případě takzvaného záchytu vozidla poté možnost nasazení vrtulníku, co nejrychlejšího vyhlášení pátrání po odcizeném motorovém vozidle/.

Významnou roli hraje při této trestné činnosti skutečná časová prodleva od samotné krádeže motorového vozidla po oznámení skutku. Obecně v této problematice platí, čím dříve je zjištěno odcizení motorového vozidla, tím méně snazší je pro pachatele s vozidlem odjet dále z místa spáchání skutku, anebo znemožnit zjištění vozidla hlídkami PČR změnou registračních značek, případně vozidlo někde ukrýt či odstavit.

Dalším velice důležitým aspektem při počátku vyšetřování je provedení důkladného šetření v místě a okolí spáchání skutku, zjistit možné svědky a zjistit co nejvíce informací od oznamovatele /provozovatele/. Ohledání místa činu není zpravidla v těchto případech efektivní, neboť prakticky při odcizení motorového vozidla není co ohledávat, prostor po odcizeném vozidle je prázdný a proto je nutné zaměřit se na případné stopy, které by odhalily mechanismus způsobu krádeže vozidla, jako jsou úlomky skla, zámků dveří vozidla aj. Při vyšetřování krádeží motorových vozidel, při jejich oznámení je nutno provést takzvané širší ohledání místa činu. Zde je potom možné zajistit různé materiální stopy, než v místě samotné krádeže vozidla, Stopy krádeží jsou závislé na způsobech páchaní. Protože krádeže jsou páchány různými způsoby, je i charakter nalezených stop různý; převážně jde o stopy materiální, méně časté jsou stopy ve vědomí lidí. Stopy materiální závisí na druhu krádeže, místě, kde byla krádež spáchána i na možných povětrnostních podmínkách, případně na době, která uplynula od okamžiku spáchání krádeže do jejího oznámení. Do nedávna typické byly při krádežích motorových vozidel stopy po použití nástrojů, jako jsou tzv. rozlamováky zámků dveří vozidel, šroubováků. Velice důležité při této trestné činnosti je i zajištění stop obuvi, pneumatik nebo nedopalků cigaret, případně biologické stopy, mikrostopy a v případě nálezů odcizeného vozidla je na místě velmi důležitá i pachová stopa¹².

Mnohem vyšší možnosti, při ohledání skýtající větší množství zajištěných stop, se posléze naskýtá, při případném nálezů odstaveného odcizeného motorového vozidla, případně při jeho zadržení. V těchto případech je velice důležité vypracovat a provést podrobné a detailní ohledání motorového vozidla místa jeho nálezů, co nejvíce se soustředit na zajištění všech dostupných stop, které by vedly k řádnému objasnění věci, případně byly nápomocny při jejím dokazování. V těchto případech je stěžejní zajistit hlavně biologické stopy, jako jsou trichologické materiály (vlasy, chlupy, nehty), dále

¹² MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. A dopl. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2004. Beckovy meziodborové učebnice. S.452.

je nutné soustředit se na biologické stěry z míst, kde se předpokládá, že se pachatel musel vozidla dotýkat. Je důležité v případě odstavení vozidla v zasídlené aglomeraci provést důsledné šetření v místě nálezu vozidla, za účelem zjištění co nejpřesnější doby zaparkování vozidla v místě, zjistit maximální množství poznatků, vedoucích k popisu pachatele nebo pachatelů.

Další možnost, jak naložit s nálezem odcizeného motorového vozidla odstaveného na parkovišti, je využití operativně pátracích prostředků za účelem zjištění, kdo si předmětné vozidlo vyzvedne. Zde však dochází k problému, kdy PČR v současné době bohužel nedisponuje pracovními kapacitami, které by byly schopny řádně zajistit místo nálezu vozidla a jeho střežení. V tomto případě je nutné však uvést riziko možného poškození inkriminovaného vozidla při případném pronásledování. Při dnešní sofistikovanosti pachatelů však i zde je čím dál složitější zajistit kvalitní stopy. Pachatelé po odstavení vozidel znehodnocují vnitřní prostor vozidla a tím i možné stopy aplikováním chemikálií či jiných tekutin na vnitřní vybavení vozidla, jako jsou palubní desky, volant, sedadla, případně motorový prostor vozidla.

2.4 Vyšetřovací verze a plánování vyšetřování

Prvním krokem vyšetřování po přijetí oznámení je stanovení vyšetřovacích verzí a následné plánování vyšetřování. Po přijetí oznámení a analýze všech zjištěných skutečností, je nutno stanovit, zda došlo skutečně ke krádeži motorového vozidla, jeho neoprávněného užívání nebo zda se jedná o fingovanou krádež a tedy o smyšlené oznámení za účelem případně vyplacení pojistného plnění na vozidle a tím naplnění možné skutkové podstaty trestného činu podvodu. V nejčastějších případech se vyšetřovací verze zabývá osobou neznámého pachatele. K upřesňování vyšetřovacích verzí dochází po detailní analýze získaných poznatků o způsobu odcizení motorového vozidla, případně zda-li je znám popis možného pachatele nebo pachatelů. Způsob, jakým byla krádež vozidla provedena, nám může napovědět, o jaký typ pachatele se může jednat, zda jde o:

- a) osobu náhodného pachatele, který využil příležitosti odcizit vozidlo;
- b) pachatele, který disponuje klíčem od vozidla;
- c) osobu pachatele, který si motorového vozidlo před krádeží předem vyhlédl a vytipoval;

- d) osobu pachatele, který byl na krádež vozidla objednan buď majitelem za účelem fingované krádeže, nebo spolupachatelem, který vozidlo tzv. natipoval za účelem jeho zcizení a následné legalizace odcizeného vozidla na identifikační znaky a doklady vozidla pocházejícího např. z dopravní nehody;
- e) organizovaná skupina pachatelů.

V dnešní době a na území KŘP Pardubického kraje je nejrozšířenější krádež motorového vozidla za účelem rozebrání na náhradní díly nebo za účelem odcizené vozidlo zlegalizovat na doklady a obecně dostupné identifikační znaky z vozidel pocházejících z dopravních nehod. Do zcizeného vozidla jsou tyto prvky použity pouze za předpokladu, jedná-li se o stejný typ, barvu, motorizaci vozidla. Krádeže vozidel za tímto účelem začínají být v dnešní době velice moderní a na této trestné činnosti se podílejí vysoce profesionální a organizované skupiny pachatelů, které disponují jednak profesionálním vybavením počínaje kvalitními rušičkami signálu GPS a konče bezvadně konspirovanými dílnami s profesionálním vybavením na demontáži případně legalizace motorových vozidel. Pachatel nebo skupina pachatelů jsou v tomto směru velice zkušení, jedná se často o velice zručné osoby. Rovněž jejich elektronické vybavení, spočívající v diagnostických programech a softwarech, je na velice vysoké úrovni. Pro pachatele není problémem přehrát a nastavit elektroniku vozidla jejich potřebám nebo změnit identifikační znaky v uložené elektronice vozidla. Po zodpovězení shora uvedených otázek lze stanovit úzký okruh vyšetřovacích verzí, které se dále prověřují a prošetřují.

3 OPERATIVNĚ PÁTRACÍ ČINNOST NA PROBLEMATICE KRÁDEŽÍ MOTOROVÝCH VOZIDEL, DOKAZOVÁNÍ

Za účelem řádně a detailně objasnit krádež motorového vozidla stojí obrovské množství práce a úsilí, kdy stěžejní, při této trestné činnosti, je operativně pátrací činnost za využití všech dostupných prostředků dle Zákona o Policii České republiky č. 273/2008 Sbírky a Zákona č. 141/1961 Sbírky. Zásadním problémem při odhalování trestné činnosti na úseku krádeží motorových vozidel je hlavně vysoká **důkazní nouze**. Zatímco např. při násilné trestné činnosti lze zkoumat stopy jak na místě činu, tak na oběti, stanovit různé vyšetřovací verze spojené s možným motivem činu apod. U odcizení motorového vozidla zůstane např. na parkovišti pouze prázdné místo. Aby byly trestné činy náležitě zjištěny a všichni pachatelé, podílející se na krádeži motorového vozidla, zadržení a potrestáni, je ve většině případů třeba při odhalování trestné činnosti vycházet z databází, ze znalosti prostředí, které mají zkušení kriminalisté od osob pachatelů, nikoliv od odcizeného vozidla.

Jak vyplývá ze zkušeností policejních orgánů nejen v České republice, k prokázání sériové organizované trestné činnosti na úseku krádeží motorových vozidel je většinou nezbytné použít odposlechy a ostatní operativně pátrací prostředky, jinak je výslednost neefektivní nebo nulová. Zákonné možnosti využití operativně pátracích prostředků jsou úzce spjaty s právní kvalifikací jednotlivých trestných činů. Odposlech lze nařídit, je-li vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, nebo na trestné činy vyjmenované v ustanovení § 88 odst. 1 trestního řádu¹³. Odposlech telekomunikačního provozu se rozumí odposlech telefonních hovorů z pevné linky i odposlech obdobných případů – faxu, vysílačky, mobilního telefonu, jiného telekomunikačního zařízení.¹⁴ Vzhledem k tomu, že většina odcizení motorových vozidel je dnes kvalifikována jako neoprávněné užívání cizí věci nebo podílnictví, je k nařízení odposlechu třeba prokázat, že podezřelá osoba získala prospěch nejméně 5.000.000,- Kč, případně je-li vyšetřování prováděno například pro podezření ze spáchání trestného činu Legalizace výnosů z trestné činnosti dle § 216 odst. 4 TZk číslo

¹³ Úplné znění, *trestní předpisy*. Ostrava: Sagit a.s., 2015. 155 s.

¹⁴ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou : zákon o soudnictví ve věcech mládeže, zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, advokátní tarif*. 3. aktualiz. vyd. podle stavu k 1.10.2012. Praha: Leges, 2012. *Glosátor*. 677s.

40/2009 Sbírky¹⁵. Při současném trendu, kdy značná část odcizených vozidel je během několika hodin rozebrána a poté prodána po dílech, čímž je velmi ztížena nejen identifikace vozidla a jeho částí, ale zejména dosažení požadované výše prospěchu, je velmi obtížné získat povolení k odposlechu.

Přitom právě odposlechy jsou spolu s použitím dalších operativně pátracích prostředků v řadě případů klíčem k rozpracování celé skupiny pachatelů a k získání důkazu o sériovosti trestné činnosti, a tedy i o požadované výši škody. Výše škody pro povolení odposlechnů je v oblasti krádeží motorových vozidel do jisté míry nevhodným kritériem – skupina pachatelů zaměřená na krádeže starších vozidel nemusí dosáhnout škody 5 mil Kč ani odcizením několika desítek vozidel prostřednictvím organizované sériové trestné činnosti, zatímco jiný pachatel může této škody dosáhnout již odcizením jednoho či dvou luxusních modelů. Při využívání odposlechnů se v dnešní době rovněž musí počítat i s tím, že pachatelé se přes klasické telefony již moc nedomlouvají. V případě že ano, mluví šifrovaně dle jejich osobní dohody a je složité tyto informace operativně dešifrovat. Dalším důležitým aspektem při rozpracování této trestné činnosti je dobrá operativní znalost prostředí, místní a osobní znalost, způsoby, kterými jsou v současné době vozidla nejčastěji zcizována.

3.1 Pátrání po motorových vozidlech

Informační systém Pátrání po motorových vozidlech, ve zkratce PATRMV, je počítačově vedený systém evidence odcizených motorových vozidel, přívěsných vozidel a odcizených registračních značek, spravovaný Ministerstvem vnitra České republiky. Centrální databáze systému PATRMV je vedena v databázovém centru PČR a je uživatelům přístupná v rámci sítě Intranet Ministerstva vnitra České republiky. Údaje jsou pořizovány na základních útvarech PČR a k vyhlášení pátrání předávány útvarům služby kriminální policie a vyšetřování na okresních ředitelstvích PČR. Data obsahují identifikační údaje vozidla a jeho majitele. Data jsou vkládána do centrální databáze prostřednictvím rezortní již zmiňované datové sítě Ministerstva vnitra České republiky. Při vkládání jsou identifikační údaje osoby a vozidla přebírány ze správních evidencí. Tím jsou vyloučeny chyby při zápisu.¹⁶ Dále jsou využity informace na základě vyplnění formuláře oznamovatelem, který je sepsán na příslušném obvodním oddělení, kde byla krádež nahlášena /Protokol o odcizeném motorovém vozidle – viz.

¹⁵ *Úplné znění, trestní předpisy*. Ostrava: Sagit a.s., 2015. 61 s.

¹⁶ CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005, s. 192.

příloha č. 1. Tím je zajištěna jejich správnost. V protokolu o odcizeném vozidle a v Protokolu o trestním oznámení by měli vždy být obsaženy i takové údaje, jako jsou tzv. markanty vozidla, časové a identifikační údaje o místě krádeže a vyhlášení pátrání po odcizeném vozidle. Tyto údaje jsou policistou podle předložených dokladů doplněny. Systém zajišťuje při vkládání dat kontrolu logických vazeb. Ihned po vložení dat do centrální databáze po odcizených vozidlech, jsou informace o odcizeném vozidle k dispozici na všech útvarech policie připojených k rezortní datové síti intranet. K vytěžování tohoto systému pro účely pátrání po vozidlech jsou využity moderní intranetové technologie. Veškeré dotazy do systému jsou monitorovány a jsou dohledatelné v případech jejich možného zneužití.

Systém PATRMV je určen pro využití při pátrací činnosti a pátracích akcí kriminalistů, při výkonu služby uniformovaných policejních hlídek v terénu, a dále pro předávání dat do zařízení informačního systému LOOK, což je počítačově vedený systém, který umožňuje snímání a rozpoznávání registračních značek vozidel a jejich porovnání s lokálními kopiemi databází vybraných informačních systémů. Systém pomocí videokamery snímá tabulky registračních značek projíždějících vozidel, digitalizuje údaje na nich uvedené a takto získané registrační značky porovnává s údaji zavedenými v databázích centrálního registru vozidel informačního systému PATRMV, především soubory blokováných a sledovaných vozidel. Při nalezení shody policista ihned informuje o dalších identifikačních údajích vozidla, které jsou uvedeny v centrálním registru vozidel, případně o tom, že po vozidle s touto registrační značkou bylo vyhlášeno pátrání v informačním systému PATRMV, nebo jde o vozidlo blokováno či sledované.

V systému LOOK jsou zpracovány tyto údaje:

- hraniční přechod,
- státní poznávací, nebo registrační značka motorového vozidla v normalizovaném tvaru,
- datum a čas průjezdu motorového vozidla,
- směr průjezdu motorového vozidla,
- identifikátor pozitivní lustrace motorového vozidla,
- fotografie projíždějícího motorového vozidla v případě pozitivní lustrace, nebo na vyžádání obsluhy.

Systém LOOK je využíván zejména na hraničních přechodech České republiky, kde slouží k rychlému zjištění, zda projíždějící vozidlo nemá změněnou registrační značku, případně zda po vozidle nebylo vyhlášeno pátrání. V současné době je systém nasazen na 68 hraničních přechodech v celkovém počtu 83 instalací. Systém LOOK je také využíván v mobilní verzi ve speciálně vybavených služebních vozidlech PČR jak v barevném provedení policie u služby pořádkové a dopravní policie, tak ve služebních vozidlech v civilním provedení využívaných u služby kriminální policie a vyšetřování¹⁷.

3.2 Dokazování

Náš trestní řád obsahuje ustanovení o jednotlivých důkazních prostředcích v hlavě páté (§89 až §118). V ustanovení §89 odst. 2 TŘ je podán jejich demonstrativní výčet, v dalších ustanoveních se pak pojednává o každém, v §89 odst. 2 TŘ výslovně uvedeném důkazním prostředku, a to v §90 až §95 TŘ o výpovědi obviněného, §97 až 104 TŘ o svědcích, §105 až §111 TŘ o znalcích, §112 TŘ o věcných a listinných důkazech a poslední oddíl hlav páté TŘ (§113 až 118) je označen souhrnným názvem ohledání.¹⁸ Dokazování trestné činnosti na úseku krádeží motorových vozidel je velice obtížné a problematické. V současné době jen za značného úsilí se daří pachatele dopadnout. Je ale zapotřebí skupinu pachatelů nebo pachatele dostatečnou dobu monitorovat, pokud tedy máme podezření na konkrétní osoby, nebo skupiny osob. Skupiny pachatelů při páčání trestné činnosti používají nejrůznější vybavení, počínaje drobným nářadím a konče speciálními rušičkami GPS signálů, transpondéry, přípravky ke krádežím vozidel, autodiagnostikami /viz. příloha č.2/. V případě, že se podaří zjistit osobu pachatele či pachatelů krádeží motorových vozidel, je velice důležité zajištění všech dostupných důkazů v době zadržení pachatele či pachatelů.

Dalším a velice efektivním způsobem jak odhalovat trestnou činnost na úseku krádeží motorových vozidel je odhalování odcizených motorových vozidel následně uváděných do provozu v domácích nebo zahraničních podmínkách a to důslednými a promyšlenými procesy při registraci vozidel a jejich zaevidování do národních registrů vozidel. Podstatná část vozidel je pachateli jen upravena z pohledu jejich identifikace a následně legalizována. Vozidla jako celek jsou prodána novému majiteli. Pro dosažení efektivity při odhalování odcizených nebo podezřelých vozidel musí být

¹⁷ CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005, s. 190-191

¹⁸ CÍSAŘOVÁ, Dagmar, Jaroslav FENYK a Tomáš GRÍVNA. *Trestní právo procesní*. Jednotlivé důkazní prostředky. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008. 310 s.

bezpodmínečně zajištěna kontrola vozidla z následujících aspektů, a to ve stejném čase. Jedná se o fyzickou kontrolu vozidla, fyzickou kontrolu dokladů k vozidlu a o informační kontrolu vozidla a dokladů. Pokud nejsou tyto uvedené kontroly provedeny ve stejném čase (a také na stejném místě), praxe zcela jasně potvrzuje, že při přesunu vozidla z jednoho místa prověrky na druhé u mnoha vozidel dochází k nejrůznějším cíleným, nekorektním změnám, které ve výsledku umožní pachatelům do provozu uvést vozidlo odcizené¹⁹. Tento způsob dokazování se v dnešní době stává velice častým.

3.2.1 Domovní prohlídka a prohlídky jiných nebytových prostor

Po zadržení pachatele se většinou přistupuje k využití § 82 Zákona číslo 141/1961 Sbírky. Účelem domovní prohlídky je zajištění věcí nebo osob, které jsou pro trestní řízení důležité. Předpokladem, pro vykonání domovní prohlídky je důvodné podezření, že v bytě nebo v jiném prostoru sloužícím k bydlení nebo v prostorách k nim náležejících se taková věc nebo osoba důležitá pro trestní řízení nachází. Trestní řád pro byt, jiný prostor sloužící k bydlení a prostory k nim náležejících zavádí jednotný pojem obydlí, který odpovídá pojmu používanému v Listině základních práv a svobod. Obydlím jsou zejména byt a všechny prostory k němu náležející dle právního titulu, který zakládá právo užívání bytu, bytové náhrady, přístřeší, místnosti v zařízeních určených k trvalému bydlení, část bytu v podnájmu, rekreační chalupy, chaty, zahradní domky, které slouží k trvalejšímu pobytu, hotelové pokoje, pokoje v penzionech, objekty pronajaté krátkodobě k rekreačním účelům, obytný přívěs sloužící k bydlení²⁰. Obdobně lze využít i toto ustanovení k prohlídce jiných prostor a pozemků. Nařídít domovní prohlídky a prohlídku jiných prostor může předseda senátu nebo soudce za využití ustanovení dle § 83 odst. 1 a 2 Trestního řádu. Při prohlídce domovních nebo nebytových prostor je důležité zajistit všechny věci a prostředky pocházející z trestné činnosti nebo které jsou k trestné činnosti používány, zajistit čísla bankovních účtů, finanční prostředky vyšších částek, kdy je předpoklad, že by mohly pocházet i z prodeje dílů nebo celých vozidel, které byly odcizeny a následně případně demontovány (viz. příloha č. 3). Při domovní prohlídce je nutné mít podezřelého stále na očích, zajistit jeho nepřetržité střežení, neprovádět prohlídku v místech, kde se podezřelá osoba nenachází. Tímto důvodem je hlavně to, aby podezřelá osoba neměla možnost znehodnotit nebo

¹⁹ PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistika: (výzkum, pokroky, perspektivy)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 190

²⁰ MUSIL, Jan, Vladimír KRATOCHVÍL a Pavel ŠÁMAL. *Kurs trestního práva: trestní právo procesní*. 3., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 1999. Beckovy právnické učebnice, s. 346-347.

nějakým způsobem zničit případné důkazy. Při domovní prohlídce je nutno klást důraz na její důslednost a detailnost. Pachatele této trestné činnosti v dnešní době využívají různých skrýší pro ukrytí svých nelegálně získaných finančních prostředků a věci, které by dokazovaly páčání jejich trestné činnosti. Časově nijak doba trvání domovní prohlídky či prohlídky jiných prostor v zákoně stanovena není. Je ale na místě dbát vážnosti tohoto neopakovatelného úkonu. Při této trestné činnosti se většinou nemálo důkazů zajišťuje mimo obydlí, tzn. v garážích, dílnách, skladech nebo na přilehlých dvorech nebytových prostor, jako jsou odstavní parkoviště před objekty pachatelů. Zde dochází v rámci těchto prohlídek i k zajišťování celých odcizených vozidel, případně vozidel, která jsou již částečně rozebrána a jedná se o jejich skelety nebo karoserie vozidel například pouze s motory a převodovkou, nebo většími díly interiéru jako jsou palubní desky, sedačky a podobně.

Při nálezů takových částí a při zajišťování jakýchkoli věcí při těchto prohlídkách je nezbytné zajišťované věci nejdříve fotograficky a topograficky zadokumentovat jako takové (jeho poškození, stopy po vniknutí do vozidla, stopy na sedačkách, volantu, podlaze, pedálech a ovládacích prvcích) a poté zajistit, vyhodnotit, popsat a v neposlední řadě po ukončení úkonů na místě shora popisovaných úkonů dopravit do kriminalistické laboratoře, nebo na příslušná místa určená k dalšímu zkoumání.²¹

3.2.2 Identifikace zajištěného motorového vozidla

V minulých letech, například v roce 2011, bylo ve světě registrováno cca 400 miliónů vozidel. Každý rok se přibližně vyrobí 40 miliónů nových vozidel. Jak v minulosti, tak v současnosti se naskýtá čím dál větší potřeba vždy jednoznačně identifikovat konkrétní vozidlo. Automobily jsou označovány z mnoha důvodů a to nejrůznějšími způsoby. Základním a nejdůležitějším označováním vozidla, které provádí vždy jeho výrobce je označení vozidla za pomoci mezinárodních norem tzv. údajem VIN – Vehicle Identification Number. Tímto označením je zaručena unikátnost označení automobilu na celém světě. Tento údaj je na vozidle neměnný po celou dobu jeho životnosti. V přeneseném slova smyslu se tento údaj VIN stává tzv. rodným číslem vozidla, které se vztahuje k automobilu jako k celku. Výrobci označují zvláštními výrobními čísly i nejdůležitější agregáty – motor, převodovku, karoserii, čerpadla a podobně. Toto označení pro individuální identifikaci je 100% účinné jen pro úplně

²¹ HLAVÁČEK, Jan a Miroslav PROTIVÍNSKÝ. *Praktická kriminalistika: (zajišťování motorového vozidla)* Praha: Kriminalistický ústav Policie České republiky, 2006., s.32-33

nové vozidlo, které je charakterizováno kombinací výrobních čísel agregátů. S výměnami různých agregátů (které je během životnosti zejména dříve vyrobených automobilů normálním jevem) pravděpodobnost správné identifikace na základě výrobních čísel jednotlivých agregátů prudce klesá²².

V dnešní době je největším trendem na úseku krádeží motorových vozidel tzv. legalizace vozidel pocházejících z trestné činnosti, kdy zcizená vozidla jsou odborně zlegalizována za využití identifikačních znaků a dokladů z vozidel havarovaných nebo dokladů zfalšovaných. Objektem trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti je cizí majetek, a to ve vztahu k věcem nebo jiným majetkovým hodnotám získaných trestným činem nebo jako odměna za něj²³. Zastíráním původu věci nebo jiné majetkové hodnoty se především rozumí tzv. praní peněz, ale je zároveň širší, neboť se netýká jen peněz, ale i dalších věcí a jiných majetkových hodnot. Zastření znamená, že informace o původu věci nebo jiné majetkové hodnoty je utajována nebo zkreslována²⁴. Zde máme právě na mysli zastření původu zcizených vozidel změnou jejich identifikačních znaků.

Tento způsob je v dnešní době čím dál složitější dokázat, neboť dle naší legislativy není povinné hlásit Policii České republiky dopravní nehody, kde nedošlo ke zranění osob, škoda nepřesahuje částku 100.000,-Kč, účastníkem není třetí strana a účastníci nehody se na místě dohodnou. Pro pátrání po vozidlech, ale i pro účely správní evidence (registr vozidel, STK – stanice technické kontroly, peněžní ústavy, pojišťovny apod.) je velmi důležitá druhotná identifikace konkrétního vozu. Identifikaci vozidel můžeme rozdělit do tří základních rovin²⁵:

- **Individuální identifikace** - využívá metody a postupy, které zaručují rozpoznání konkrétního existujícího vozidla, mající své individuální charakteristiky. Mezi tyto identifikátory patří číslo VIN (viz dále), RZ (registrační značka), výrobní čísla motoru, převodovky nebo dalších dílů, speciální kódy např. vypískované na sklech, elektronické identifikační čipy apod. Tyto identifikátory pachatele záměrně odstraňují nebo je nahrazují jinými, falešnými, popřípadě je upravují. Z tohoto důvodu výrobci vozidel označují své

²² PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistika: (výzkum, pokroky, perspektivy)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 192.

²³ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník II.: § 140 až 521. komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. Velké komentáře. 1943 s.

²⁴ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník II.: § 140 až 521. komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. Velké komentáře. 1944 s

²⁵ Interní zdroj *POLICIE ČR*.

produkty dalšími druhotnými identifikátory, které však na rozdíl od primárních jako VIN vozidla nejsou obecně veřejně známé a nejsou zanášeny do žádného informačního systému.²⁶

- **Typová identifikace** - sdružuje vozidla do skupin se stejnými technickými a užitnými vlastnostmi. Tohoto způsobu se využívá zejména při typování odcizených vozidel na základě např. svědecké výpovědi.
- **Druhovú identifikace** - nejobecnější identifikace, která vozidla zařazuje do skupin určitých druhů, kategorií, užitných vlastností. Na tomto základě jsou zhotovovány seznamy vozidel vhodných k zásahům při mimořádných událostech (přírodní katastrofy, ekologické havárie, mobilizační plány, apod.)

Každé vozidlo je proto opatřeno individuálními identifikačními znaky přímo od výrobce. Těmito znaky byla v minulosti výrobní čísla hlavních částí vozidla – karoserie, rámu, a motoru. Svým tvarem zpravidla souhlasila s pořadím, v jakém bylo vozidlo daného typu vyrobené. Pro účely identifikace jsou výrobní čísla proto jedinečná pouze ve spojení s typem vozidla. Tento způsob identifikace byl na základě přijetí mezinárodních norem ISO (ISO 3779:1983) od roku 1985 nahrazen propracovanějším jednotným označováním pomocí VIN (Vehicle Identification Number).

3.2.3 Vehicle Identification Number – VIN

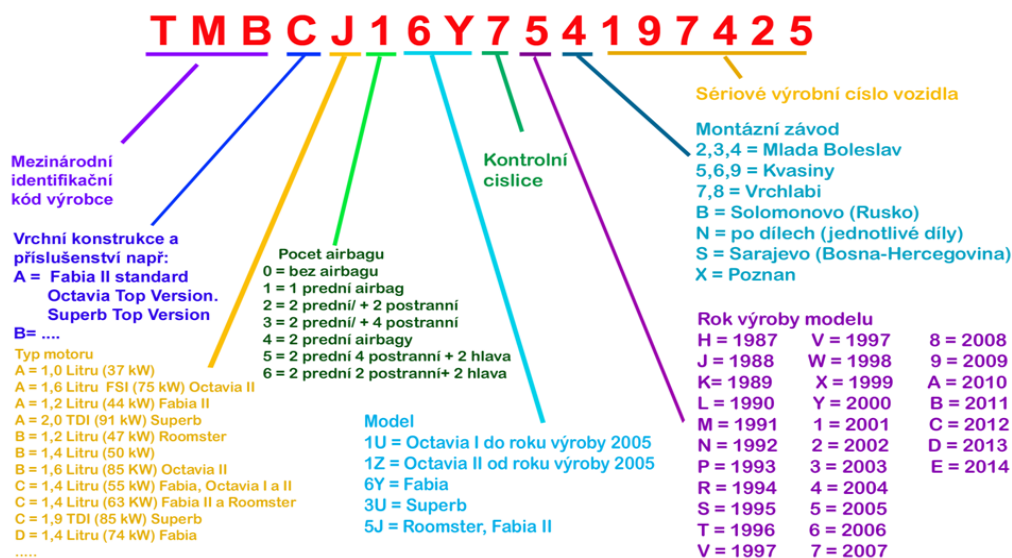
V současnosti se tak střetávají dva způsoby identifikace, podle výrobních čísel karoserie u starších vozidel / již velice zřídka/ a podle VIN u vozidel novějších. Výrobní číslo karoserie je přitom často nesprávně zaměňováno s VIN. VIN – je sedmnáctimístný kód kombinovaný písmeny a čísly, ve své struktuře obsahuje zemi a tovární značku výrobce, technicko - konstrukční charakteristiku vozidla (konkrétní typ charakterizující modelovou řadu, provedení karoserie, typ motoru, emisní systém, počet airbagů apod.), modelový rok, výrobní závod a sériové výrobní číslo – odpovídající pořadí, v jakém bylo vozidlo vyrobeno a opustilo montážní linku (sériové výrobní číslo zhruba odpovídá výrobnímu číslu karoserie). VIN je tedy sestava arabských číslic a písmen, která jsou seskupena tak, aby co nejvíce určovala obecné a individuální vlastnosti vozidla²⁷, tedy jedná se o skupinu znaků poskytující informaci o vozidlu jako celku a ne pouze o pořadí

²⁶ PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistika: (výzkum, pokroky, perspektivy)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 198.

²⁷ PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistika: (výzkum, pokroky, perspektivy)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 195.

karoserii na pásu a tedy tyto označení mezi sebou nemohou být zaměňovány (viz. obrázek č. 1).

Obrázek 1 Struktura VIN vozidla Škoda Octavia²⁸

VIN představuje jednotný způsob unikátní identifikace vozu v celosvětovém měřítku a nese i důležité typové informace o vozidle samotném. Na světě nemohou existovat dva vozy korektně opatřené stejným VIN. VIN vyražené do kovu je obvykle umístěno na lehce viditelném místě (přední podběh, na podlaze mezi sedačkou a prahem apod. Na vozidlo jsou aplikována ražbou speciálními raznicemi, která hloubkově vyrazí jednotlivé znaky VIN a tímto jsou i obtížně odstranitelná, například vybroušením. Další možnost jak umístit VIN na karoserii vozidla je gravírováním. Tento údaj je pak umístěn na hůře přístupných místech karoserie vozidla.

V dnešní době bývá VIN na vozidle umístěno až na několika místech na karoserii vozidla, která však nejsou veřejně prezentována. Některé vozy, zejména vozidla určená pro evropský trh mají štítek s číslem VIN viditelně přístupný ve spodním rohu čelního skla. Toto bylo vynuceno praxí v USA, kde je toto označení povinné a to proto, aby možné vozidlo lehce vizuálně identifikovat bez nutnosti žádat o to majitele. Vozidla vyráběná v USA, nebo tam dovážená, mají identifikační údaj VIN vozidla vyražený na 35 místech, tedy na všech důležitých agregátech, které se mohou stát předmětem spekulativního prodeje.²⁹ Jedná se tak o nejjednodušší obecnou identifikaci motorového vozidla.

²⁸ Vlastní sestavení.

²⁹ PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistika: (výzkum, pokroky, perspektivy)*. Plzeň:

Údaj o vozidle – VIN vozidla, je dále umístěno na dalších místech ve vozidle, jako je zákaznický štítek v zadní části zavazadlového prostoru, kde je např. u výrobce koncernu VW standardně vylepován, nebo na plechových štítcích pevně ke karoserii vozidla umístěných, například přinýtováním. V případě jejich odstranění je na místě přijmout podezření, že s tímto obecně dostupným identifikátorem bylo manipulováno a že může být něco ve vozidle nebo s vozidlem celým v nepořádku. Jak již bylo shora uvedeno, kontrolní číslice VIN má obecně vzato stejnou váhu jako je rodné číslo občana. I v tomto případě lze i identifikátor VIN prověřovat, zda je originální a nebyl jakýmkoliv způsobem pozměněn.³⁰

Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 215.

³⁰ PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistika: (výzkum, pokroky, perspektivy)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 225.

4 KRIMINALISTICKO TECHNICKÉ ZKOUMÁNÍ POZMĚNĚNÝCH NEBO ODSTRANĚNÝCH IDENTIFIKAČNÍCH ZNAKŮ VOZIDEL, DRUHOTNÁ IDENTIFIKACE VOZIDEL

(níže uvedené postupy lze také použít například při zkoumání na zbraních, jízdnicích kolech, strojních zařízeních atd.)

Jednou z nejdůležitějších součástí vyhledávání a identifikace odcizených motorových vozidel v dnešní době je technické zkoumání vyražených identifikačních čísel vozidla VIN, čísla motoru, případně dalších dílů, podle kterých je jednoznačně možné zjistit původ vozidla. Jednotlivé metody zkoumání vycházejí z poznatků mechanismu vyrážení označení do kovového materiálu. Působením raznic na kovový materiál dochází k narušení mikrostruktury kovu, spočívající ve změně orientace a deformacích krystalové mřížky, čímž vzniká tzv. trvalá (plastická) deformace materiálu. Pod vyraženým označením zůstává ovlivněná vrstva materiálu, která umožňuje po mechanickém odstranění označení vyvolat znaky, které byly do materiálu vyraženy původně. Tloušťka této vrstvy odpovídá cca 1/3 hloubky ražby. Bude-li předchozí označení odstraněno i s touto deformovanou vrstvou, možnost vyvolání odstraněného označení se výrazně sníží, nebo dokonce znemožní. Úspěšnost zkoumání velice záleží na zvolených metodách zkoumání, době zkoumání či vhodnosti použitého postupu a prostorových podmínkách, ve kterých se zkoumání provádí.

Z výše uvedeného vyplývá, že ke každému případu je potřeba přistupovat individuálně (každé označení je upraveno jinak, případně je provedeno do jiného materiálu), za předpokladu značné odbornosti a zkušeností pověřeného specialisty. V současné době není možné, aby zkoumání probíhalo na ulici, v noci, za deště, v zimě apod. Přístrojová technika, nářadí a odborné pomůcky včetně jednotlivých chemických činidel potřebují optimální podmínky pro nejlepší výsledky zkoumání (zastřešený prostor s teplotou kolem 20°C, zásuvka na 230V). Tyto podmínky jsou bezpodmínečně nutné i při případné samotné identifikaci vozidla bez provedení metalografické expertízy z důvodu bezpečné demontáže a zpětné montáže všech dílů vozidla (plasty, čalounění apod.). Každý kraj i okres má dnes k dispozici služební prostory (garáže,

dílny), ve kterých lze zkoumání provádět, popřípadě jiné prostory k tomuto určené. Postupy zkoumání dělíme do dvou základních skupin:³¹

- **Nedestruktivní zkoumání** (bez poškození zkoumaného předmětu) - tímto zkoumáním pozměněných nebo odstraněných identifikačních znaků vždy začíná samotný proces odhalování změn v označení. Jedná se o obecnou prohlídku vozidla, jeho řádná fotodokumentace míst s obecně dostupnými identifikačními znaky, jejich podrobnou vizuální prohlídku.
- **Destruktivní zkoumání** (s poškozením zkoumaného předmětu) - dochází k nevratnému a neopakovatelnému procesu, kdy dochází k poškození zkoumaného povrchu různou intenzitou v závislosti na použité metodě, kterou vybírá specialista v závislosti na zvoleném postupu zkoumání v daném individuálním případě

Shora popisované zkoumání nazýváme všeobecně metalografickou expertízou a provádějí jej specializovaní pracovníci OKTE (Odbor kriminalistické technických expertíz).

4.1 Druhotná identifikace motorových vozidel

-Co je druhotná identifikace:

Obecně se jedná o zjišťování pravé identity motorového vozidla za pomoci identifikačního šetření jednotlivých dílů a jeho výbavy. V současné době se jedná o jednu z nejdůležitějších věcí při pátrání po odcizených motorových vozidlech. Pachatelé se v současné době zaměřují především na legalizaci vozidel. V případech, kdy vozidla neslouží po rozebrání na náhradní díly, jsou legalizována na identifikační znaky a doklady vozidel pocházejících např. z dopravních nehod. To je dnes nejzávažnější aspekt této problematiky. Provádění druhové identifikace je náročná a odborná činnost. Je nutné mít pro tuto činnost potřebné vybavení, odpovídající nástroje a přípravky. Většinou se jedná o speciální nástroje a přípravky, které jsou dost finančně náročné, ale v dnešní době je nutné s dobou držet krok. Dále je nezbytně nutné při této činnosti být v úzkém kontaktu s jednotlivými výrobci motorových vozidel, která jsou nejčastěji předmětem krádeží. V České republice jsou dle statistik nejčastěji odcizována vozidla koncernu Volkswagen. Díky této spolupráci je identifikace

³¹ Interní zdroj *POLICIE ČR*.

motorových vozidel přesná, jasně dokazovatelná a na základě předaných informací lze jednoznačně určit, o jaké konkrétní vozidlo se skutečně jedná.

-Druhotná identifikace motorových vozidel – kdo ji provádí

Druhotnou identifikací motorových vozidel se v dnešní době zabývají:

- soudní znalci na základě dožadujících subjektů, kteří po provedení identifikace zpracují znalecký posudek
- pracovníci PČR Odboru kriminalistické techniky a expertíz (OKTE), kteří po provedení identifikačního šetření zpracují odborné vyjádření či znalecký posudek
- pracovníci PČR SKPV Krajských ředitelství policie, kteří po provedení identifikačního šetření sepíší úřední záznam

Zde je nutno uvést, že odborné vyjádření či znalecký posudek spojený s úředním záznamem, jsou jedny z hlavních důkazů při odhalování této závažné trestné činnosti. Dle trestního práva procesního je Odborné vyjádření listinným důkazem, kterým si orgány činné v trestním řízení opatřují od osob nebo orgánů k tomu způsobilých odborné skutkové poznatky. Přestože je odborné vyjádření listinným důkazem dle ustanovení. § 112 odst. 2 TŘ, řadíme jej do části pojednávající především o znaleckém posudku, protože svou povahou se do značné míry podobá, kdy vlastně trestní řád o něm hovoří v ustanovení o znaleckém posudku v ust. § 105 TŘ.³² Z vlastní praxe je známo, že právě znalecké posudky, odborná vyjádření a úřední záznamy jsou hlavní prostředky dokazující páčání trestné činnosti na úseku motorových vozidel, zejména dokazují legalizaci odcizených motorových vozidel, u kterých jsou použity identifikační znaky těžce havarovaných motorových vozidel a která jsou na tyto identifikační znaky následně zaregistrována. Z vlastní zkušenosti je patrné, že právě obhajoba obviněných osob má s těmito důkazy veliké problémy a obsah sdělení těchto důkazních prostředků je nezvratitelný a vcelku přesvědčivý u soudního líčení. Nutno ale i podotknout, že i takto předložené důkazní prostředky nestačí a je nutno dokazovat pachatelům i mnoho dalších skutečností vedoucích k řádnému objasnění celé věci.

³² CÍSAŘOVÁ, Dagmar, Jaroslav FENYK a Tomáš GRIVNA. *Trestní právo procesní*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008. 332 s.

4.2 Průběh identifikačního šetření

4.2.1 Administrativní šetření v databázích obecně dostupných Policií ČR

Před provedením samotné druhotné identifikace motorového vozidla je z dostupných evidencí PČR možné zjistit historii vozidla. Pod tímto dílčím úkolem identifikace zjišťujeme, zda na prošetřovaném vozidle došlo například k výměně karoserie, nebo motoru, zda došlo ke změně barvy laku vozidla, kdy a kým bylo vozidlo dovezeno případně ze zahraničí, na který subjekt bylo prvně evidováno, samozřejmě nechybí informace o posledním majiteli motorového vozidla. V tomto centrálním registru motorových vozidel dále zjišťujeme, zda nebyla u zájmového vozidla hlášena ztráta dokladů a to i opakovaně. Dalším zjištěním je, zda vozidlo nebylo havarováno, což nám umožňuje systém evidence dopravních nehod. Zde zjišťujeme v případě kladného poznatku, zda a jaká byla výše škody na motorovém vozidle, rozsah poškození motorového vozidla při dopravní nehodě. Z informačního systému evidence dopravních nehod a následně získaných informací je poté usouzeno, zda poškození vozidla není natolik vážné, aby se dalo opravit a dále na pozemních komunikacích provozovat. Další evidencí dostupnou PČR je systém evidence provedených technických kontrol motorových vozidel na STK (stanice technické kontroly). Tento systém je provozovaný Ministerstvem dopravy České republiky. V této evidenci se dovídáme pravidelné technické kontroly vozidla, případné změny barvy laku karoserie, závady na vozidlech, který subjekt o technickou prohlídku, případně o před-schválení vozidla na zařazení do silničního provozu v případě dovozu ze zahraničí požádal, stav najetých kilometrů v době provádění prohlídky.

4.2.2 Vlastní identifikační šetření

Vlastní identifikační šetření motorového vozidla začínáme provedením fotodokumentace vnějšího vzhledu, aby bylo zamezeno případným dohadům, v jakém stavu se prošetřované vozidlo před započítím vlastního identifikačního šetření nacházelo. Provedeme fotodokumentaci všech markantů a případného zjevného poškození automobilu. Rovněž za stejným účelem provedeme fotodokumentaci interiéru vozu včetně výbavy. Poté následuje identifikační prohlídka a kontrola výrobcem značených identifikačních prvků vozidla jak obecně dostupných místech (například štítek za čelním sklem, zákaznický štítek s označením VIN a motorizace).

Následuje identifikace prvků na odborníky známých místech s cílem zjistit, zadokumentovat identifikační a druhotné identifikační znaky na vozidle. Důležitá při identifikaci je podrobná fotodokumentace čísla VIN (Vehicle Identification Number) a případně čísla karoserie automobilu. Důležitým aspektem je zjištění umístění a stavu výrobních štítků, které se na automobilu při identifikaci nacházejí včetně jejich fotografické dokumentace. Samozřejmostí je zjištění výrobního čísla motoru ve vozidle umístěném včetně výrobního čísla nebo čísel převodové skříně. Zde je rovněž nezbytné provést patřičné a zřetelné zadokumentování zjištěných údajů, v případě, že údaje nejsou čitelné, je nutné v inkliminované oblasti provést metalografickou expertizu specialistou z OKTE. Velice důležité je při identifikačním šetření vozidla provést elektronickou identifikaci vozidla a jeho následné zadokumentování pomocí specializovaných diagnostických programů, využívajících protokolů OBD II či EURO OBD (On Board Diagnostics – soubor norem pro diagnostiku vozidla).

Zde je v současné době nutné použití kvalitní diagnostické zařízení, které umožní zjistit, zda bylo do elektroniky vozidla neodborně zasahováno. Zásah spočívá ve změně interních údajů v elektronice vozidla. V dnešní době již není problém zjistit skutečný stav najetých kilometrů vozidla a porovnat jej se stavem kilometrů uvedeným na panelu přístrojů řidiče. Identifikačním šetřením zjistíme a zadokumentujeme mnoho druhotných identifikačních znaků umístěných na částech motorových vozidel a jejich výbavě. V každém motorovém vozidle dnešní doby se nachází čím dál více součástí nesoucích identifikační znaky. Za pomoci velmi dobré spolupráce s jednotlivými výrobci zjistíme, kdy a do jakého vozidla byl díl s konkrétním identifikačním znakem namontován. Je zjištěno i VIN vozidla, které je pak dle databází přiděleno konkrétní registrační značce, v případě, že vozidlo je provozováno. S taktických důvodů však nelze veřejně sdělovat, které díly vozidel jsou výrobci takto označovány, neboť pachatelé páchající tuto závažnou organizovanou trestnou činnost jsou velice znalí a sofistikovaní.

Po provedení vlastního identifikačního šetření probíhá takzvané administrativní šetření. V tomto dochází k porovnání zjištěných skutečností na znacích na vozidle s databází výrobce vozidel a v databázích obecně dostupných PČR. Důležitým aspektem při identifikaci vozidel je velice úzká a důvěrná spolupráce s výrobcem vozidel, popřípadě jsou dotazy směřovány na zástupce výrobních značek v České republice.

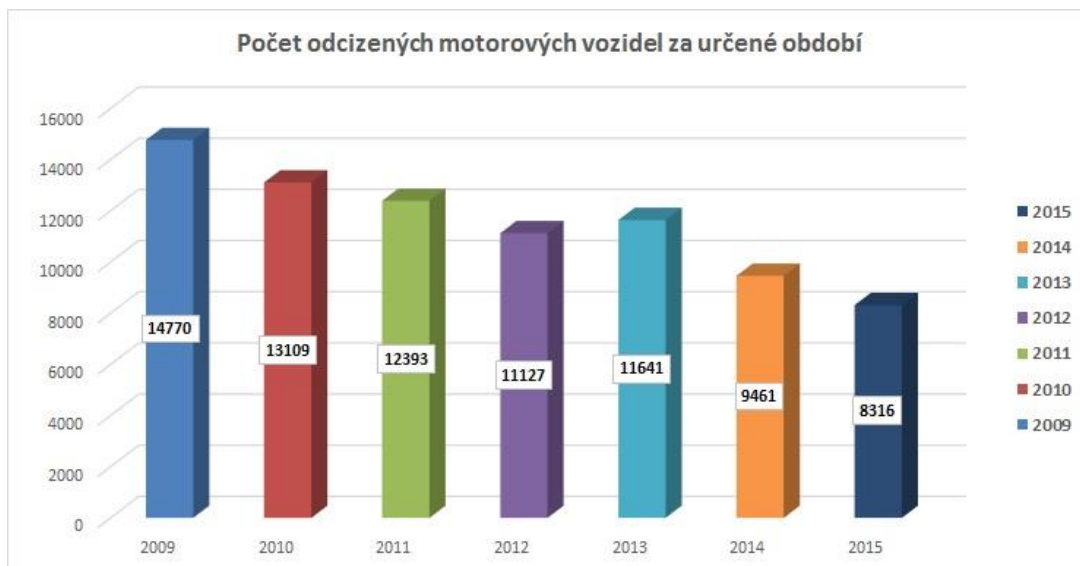
Jako výstupní prvek je poté vypracován pracovníky SKPV (Služba kriminální policie a vyšetřování) jednotlivých Krajských ředitelství, vyškolených a určených pro provádění druhotné identifikace motorových vozidel, Úřední záznam o zjištěných skutečnostech z vlastního identifikačního šetření porovnaných s informací o identitě vozidla od výrobce, popřípadě zástupce tovární značky v České republice. Výsledkem identifikačního šetření je úřední záznam, který jasně popisuje identitu vozidla dle dostupných databází, definuje jednotlivá, konkrétní zjištění při identifikační prohlídce, jasně uvádí případnou míru poškození vozidla, na základě porovnání skutečností s dokumenty a fotodokumentací získanými při administrativním šetřením prošetřovaného vozidla a tímto stanovuje jednoznačný závěr.

5 STATISTIKA KRÁDEŽÍ MOTOROVÝCH VOZIDEL, PREVENCE A OCHRANA PŘED ODCIZENÍM

5.1 Statistika krádeží motorových vozidel na území ČR za rok 2015

Na území České republiky bylo v období od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015 odcizeno celkem 8 316 motorových vozidel, což ve srovnání s předchozími lety znamená pokles počtu krádeží motorových vozidel na našem území (viz. obrázek č. 2 - graf počtu odcizených motorových vozidel v období let 2009 až 2015 v ČR)³³.

Obrázek 2 graf počtu odcizených motorových vozidel v období let 2009 až 2015 v ČR³⁴

Přesto je v posledních několika letech patrný celkový pokles krádeží motorových vozidel, který můžeme odůvodňovat neustále se zdokonalujícím technickému zabezpečení vozidel a i tím, že došlo k otevření hranic v rámci Evropské Unie, kdy se stále více pachatelů z České republiky soustředí na automobilů v zahraničí, a to především v příhraničních oblastech Rakouska a Spolkové republiky Německo. Obecně lze tedy sdělit, že samotné krádeže se často stávají mimo území České republiky a dochází k určitému snížení krádeží vlivem přesunu k jiným formám této trestné činnosti, nejčastěji pak úvěrovým podvodům. U úvěrových podvodů je

³³ AUTOKRIMINALITA 2015: Krádeže motorových vozidel [online]. Praha: Policie ČR, 2016 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <<http://www.policie.cz/clanek/autokrimalita-2014.aspx>>.

³⁴ AUTOKRIMINALITA 2015: Krádeže motorových vozidel [online]. Praha: Policie ČR, 2016 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: <<http://www.policie.cz/clanek/autokrimalita-2014.aspx>>.

odhadován v posledních letech poměrně značný nárůst, statisticky to nejsou podvody, kde je předmětem motorové vozidlo, zvláště vykazovány, což neumožňuje přesnější vyhodnocení tohoto trendu.

5.2 Rizikové faktory

Podle pravidelných statistických výsledků patří stále mezi nejrizikovější regiony v počtu krádeží motorových vozidel v ČR.³⁵

- hlavní město Praha,
- Ústecký a Liberecký kraj,
- Středočeský kraj,
- Moravskoslezský kraj.

Ke krádežím motorových vozidel dochází zejména v těchto vysoce exponovaných oblastech:³⁶

- městské aglomerace - sídliště,
- parkoviště u supermarketů, hotelových zařízení,
- rekreační oblasti,
- odlehlá místa,
- málo frekventované uličky s nedostatečným osvětlením,
- místa s malým výskytem osob či vozidel.

K dalšímu okruhu nebezpečných faktorů lze zařadit i samotné chování majitelů a provozovatelů vozidel. Jde například o neuzamčení vozidla při odchodu, ponechání klíčků ve vozidle nebo zanechávání viditelně položených dražších věcí (doklady, mobilní telefony, navigace GPS, zavazadla). Vozidla často nebývají vyjma klíčků se zabudovaným imobilizérem nijak více zabezpečena, a pokud tomu tak je, převažují především mechanické způsoby zabezpečení, které znalý pachatel dokáže velmi rychle a lehce odstranit (systém uzamykání řadicí páky, volantu, tzv. tajný vypínač a další). Moderní satelitní systémy, umožňující dohledání zcizeného vozidla, především na bázi GPS, nejsou stále v ČR moc častá, avšak je-li jim vozidlo přesto vybaveno, zkušeni

³⁵ AUTOKRIMINALITA 2015: Krádeže motorových vozidel [online]. Praha: Policie ČR, 2016 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: <<http://www.policie.cz/clanek/autokriminalita-2014.aspx>>.

³⁶ AUTOKRIMINALITA 2015: Krádeže motorových vozidel [online]. Praha: Policie ČR, 2016 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: <<http://www.policie.cz/clanek/autokriminalita-2014.aspx>>.

pachatelé krádeží motorových vozidel dnes čím dál častěji používají při krádeži rušičky GPS signálu, čímž sledování odcizeného vozidla znemožní. Nepříliš často je motoristy rovněž využíváno pojištění dopravních prostředků proti krádeži.

5.3 Statistické přehledy odcizených vozidel v roce 2015

V roce 2015 byla nejčastěji odcizena vozidla těchto továrních značek: ³⁷

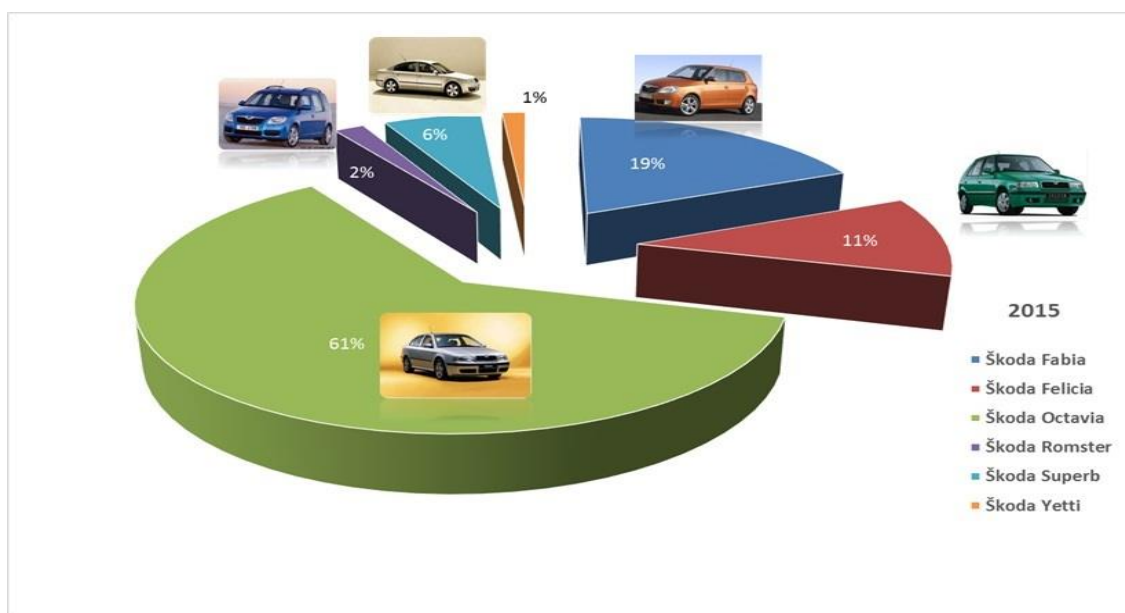
- *Škoda*
- *Volkswagen*
- *Ford*
- *Renault*
- *Opel*
- *BMW, Audi, Mercedes a jiné luxusní vozy*
- *Fiat*
- *Citroën*

Stejně jak v minulém roce i v roce 2014 byl zjištěn vyšší počet krádeží luxusních motorových vozidel, tato vozidla jsou nejčastěji vyvážena do zemí východního bloku, jako je Ukrajina, Litva, Rusko. Nejčastěji jsou v posledních letech dle statistik zcizována vozidla tovární značky Škoda (viz. obrázek č. 3 – graf procentuální statistiky krádeží vozidla Škoda v roce 2015 v ČR). Dále se jedná o vozidla Volkswagen a Audi. Je nutné uvést, že běžné typy motorových vozidel japonské a korejské výroby a vozidla méně známých továrních značek např. americké vozy, jsou sice dle aktuálních statistických přehledů odcizována nejméně, ale jedná se o stav dočasný. K uvedenému lze konstatovat, že dochází ke krádežím hlavně těch typů vozidel, která jsou nejčastěji provozována a u kterých se nejvíce poptávají uživatelé po jejich náhradních dílech. V souvislosti se zvyšujícím se prodejem korejských a japonských vozidel v posledních letech lze tedy předpokládat, že i v dohledné době může dojít k nárůstu krádeží těchto vozidel za účelem zvyšující se poptávky. Jak bude vozový park stárnout, bude se zvyšovat poptávka po náhradních dílech i těchto vozů, což může vést ke zvýšení krádeží uvedených koncernových značek. V dnešní době jsou nejzcizovanější vozidla na území České republiky vozidla koncernu Volkswagen (Škoda, Audi, Seat, Volkswagen).

³⁷ AUTOKRIMINALITA 2015: Krádeže motorových vozidel [online]. Praha: Policie ČR, 2016 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: <<http://www.policie.cz/clanek/autokriminalita-2014.aspx>>.

K dalším vozidlům, která jsou v hledáčku pachatelů, patří vozidla značky BMW, jejich legalizováním – změnou identifikačních znaků a následným prodejem do východních zemí jsou získávány pachateli nemalé finanční zisky z legalizace těchto odcizených vozidel.

Obrázek 3 graf procentuální statistiky odcizených vozidel Škoda za rok 2015³⁸

5.4 Prevence a ochrana motorových vozidel před odcizením

Velice významným preventivním opatřením proti krádeži motorového vozidla je jeho kvalitní zabezpečení. Současná široká nabídka vozidel na našem trhu má již řadu bezpečnostních prvků zakomponovaných v základní výbavě přímo z výroby. Jsou to především: imobilizér, centrální kódované zajištění zámků dveří vozidla, kódování skel, bezklíčová obsluha motorového vozidla apod. Vozidlo lze také dále zabezpečit:

- **mechanickými zabezpečovacími systémy** (blokace řadicí páky). Jedná se o nejzákladnější stupeň ochrany vozidla, která má za úkol co nejvíce prodloužit dobu potřebnou ke krádeži vozidla a tím toto znemožnit. Pro uživatele je jejich obsluha jednoduchá a rychlá. Jedním z nejúčinnějších z této skupiny je mechanické uzamykání systému řazení vozidla, u nás nejrozšířenější systém Construct. Skutečně účinnou ochranu vozu zajišťují pouze zařízení pevně

³⁸ AUTOKRIMINALITA 2015: Krádeže motorových vozidel [online]. Praha: Policie ČR, 2016 [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <<http://www.policie.cz/clanek/autokriminalita-2014.aspx>>.

spojené s karoserií vozu, případně kombinující současné blokování řazení a blokování otevírání kapoty motoru

- **elektronickými systémy** (autoalarmy, imobilizéry). Zde je uvedena další možnost zabezpečení a ochrany dopravního prostředku. Jedno z hlavních zařízení, které blokuje nastartování automobilu je imobilizér, tento komponent právě blokuje možnost neoprávněného nastartování vozidla, ale dá se však využít i na vstříky paliva u automobilu. Autoalarmy jsou rovněž aktivním zabezpečovacím prvkem sloužící k zajištění narušení vozu nebo manipulaci s ním. V případě napadení vozidla možným pachatelem, odrazují pomocí sirény a upozorní okolí vozu na možné narušení neoprávněnou osobou. Kromě signalizace sirénou může být použit i přenos poplachu na mobilní telefon majitele, nebo uživatele vozu nebo na počítač či jiné komunikační zařízení.
- **satelitními vyhledávacími systémy**. Zde se jedná o tzv. pokrádežové systémy zaručující zvýšení možnosti nalézt takto vybavené odcizené vozidlo, případně zadržení pachatele a nalezení takto odcizeného dopravního prostředku. Jedná se o monitorovací, vyhledávací a lokalizační systémy vozidel, včetně odcizených. Tyto systémy mají možnost v okamžiku spáchání napadení vozidla a jeho odcizení přenést z vozidla informace v reálném čase a jsou schopní určit směr pohybu a konkrétní místo, kde se vozidlo pohybuje nebo stojí, ovšem pokud tento systém není pachatelem vyrušen. Tím vytvářejí lepší výchozí podmínky pro potencionální zadržení pachatele a zajištění vozidla.
- **identifikační systémy**. V tomto případě se jedná o neodstranitelné označování vozidel speciálními prostředky, buď se jedná o viditelně, nebo skryté označení automobilu, nebo může jít jen o části vozidel a tím znemožnit změnu identity vozidla a jeho další prodej. Mezi tyto identifikační systémy patří například značení skel vozidla neodstranitelným způsobem (pískováním, nebo gravírováním). U skla na automobilu se vyznačí VIN kód vozidla nebo speciální alfanumerický kód. Dalším identifikačním systémem jsou unikátní mikrotečky, kterými se značí nosné díly na karoserii automobilu. Tyto systémy se řadí mezi vysoce účinné a zároveň finančně nenáročné prostředky, chránící motorové vozidlo před odcizením.
- **kombinací výše uvedeného** dojde v rámci možnosti k maximálnímu zabezpečení vozidla, ale v tomto případě je takto kombinované zabezpečení finančně náročné

Na trhu je pestrá nabídka výrobců a mnoho typů bezpečnostních systémů a opatření, kterými lze vozidlo velice dobře zabezpečit. Cenové hladiny zabezpečovacích systémů vozidel se pohybují v rozmezí stovek až tisíců korun s ohledem na konstrukční zpracování, složitost na instalaci, spolehlivost a především kvalitě. U vysoce účinného zařízení, které je opatřeno atestem, nelze předpokládat, že by se jednalo o levnou záležitost. Přesto se investice vyplatí, neboť se velkou mírou snižuje riziko odcizení vozidla a sníží se tím i náklady na pojištění automobilu jak proti krádeži. Lze tedy konstatovat, že stoprocentně spolehlivě zabezpečit vozidlo před krádeží nelze. Vynalézavost a technické vybavení pachatelů krádeží vozidel je stejně tak jako zabezpečení vozidel stále lepší a modernější. V dané věci to znamená, že čím více a kvalitněji se vozidlo zabezpečí, tím více se pro zloděje stane vozidlo větší překážkou a eliminuje se tím riziko jeho odcizení. Vedle zabezpečení je nezanedbatelným bezpečnostním prvkem i samotné parkování vozidla. Vozidlo je dobré parkovat na dobře osvětleném a bezpečném místě (střežená parkoviště, garážová stání apod.), při vzdálení se od vozidla je nutné vždy zkontrolovat fyzicky jeho uzamčení a zabezpečení, nenechávat ve vozidle na viditelném místě jakékoliv hodnotnější věci. Dále je všeobecně doporučeno využívat připojištění proti krádeži a to především u vozidel pohybujících se ve vyšší cenové relaci.

5.5 Doporučení a rady jak eliminovat krádež motorového vozidla

Zlodějům aut je jedno koho okradou, proto bylo na základě dlouhodobých statistik a studii pojistných událostí vyhotoveno desatero pro motoristy a uživatele dopravních prostředků, jak krádež vozidla co nejvíce eliminovat, nebo co nejvíce ztlížit a to dodržáním několika níže uvedených jednoduchých zásad:

- **Věnování pozornosti výběru vozidla**

Nejčastěji se odcizují automobily, které mají na trhu největší zastoupení. Je-li třeba minimalizovat riziko krádeže, je třeba se podřídit výběru značky vozidla. V malé míře se kradou třeba japonské vozy, patrně je to odůvodněno méně známým a složitějším technologiím.

- **Znesnadnění identifikace vozidla**

Mnoho automobilů je odcizeno tzv. na zakázku. Pro vysvětlení to znamená, že pachatelé vyhledají konkrétní značky vozidel s konkrétní výbavou a motorizací, pro které mají v danou chvíli odbyt. Pokud je třeba z vozu odstraněno označení motorizace a výbavy vozidla (jedná se většinou o samolepicí štítek na zadních pátých dveřích vozidla – například označení 1.9TDi), znesnadní se tím dost podstatně zlodějům práce.

- **Nenechávat ve vozidle v žádném případě technický průkaz natož náhradní klíče**

Pojistitel může po vyšetření a zjištění těchto skutečností pojistné plnění snížit, nebo dokonce i úplně odmítnout. Pokud tyto věci ve vozidle zůstanou, je tím velice usnadněna další legalizace odcizeného vozidla.

- **Kde vozidlo parkovat**

Místa s malou frekvencí pohybu osob a vozidel, kde je automobil zaparkován zajišťují pachateli naprostý klid pro "práci". Je dobré parkovat vozidlo buď pod dohledem kamer, nebo na dobře osvětleném místě, alespoň v dohledu nějakých obydlených prostor (rodinný dům, bytový dům apod.). Nejlepší pro parkování je především garáž či hlídané parkoviště.

- **Věnování pozornosti základnímu zabezpečení motorového vozidla**

Každé vozidlo je vybaveno nějakým základním zabezpečením již od výrobce, nebo dodatečnou instalací majitele. Například u standardního vozidla Škoda Octavia je v současné době možné za menší příplatek již ve výrobě provést vyleptání VIN kódu na skla vozu ve výrobním závodu, kdy jsou všechna skla vozidla takto označena de facto neodstranitelným identifikačním údajem. Dále je možné vozidlo mechanicky zabezpečit a to např. zamykáním převodovky. Pro možného pachatele toto zabezpečení však neznamena nepřekonatelnou překážku, ale určitě mu v maximální možné míře znesnadní další pohyb s vozidlem, nebo pachatele od krádeže takto zabezpečeného vozidla upustí a vyhledají stejný typ vozidla takto nezabezpečený.

- **Nadstandardní zabezpečení**

Zde se může hovořit o různých dodatečně montovaných elektronických zabezpečovacích zařízeních, vyhledávacích a monitorovacích systémech. Pořizovací cena těchto zabezpečovacích systémů je sice poměrně vysoká, ale tyto zabezpečovací systémy vozidla zaručí přesnou informaci o jeho pohybu. Na trhu je několik firem zabývajících se satelitním vyhledáváním vozidel spojených se službou střežení vozidla, kdy na základě poplachu na pultu centralizované ochrany vozidel vyjíždí vyhledávací vůz společnosti.

- **Nutnost používání zabezpečovacího zařízení**

Z praxe se ukázalo, že vysoké procento uživatelů motorových vozidel v případě krátkodobého zastavení nebo opuštění automobilu vůbec zabezpečení neaktivuje. Jedná se především o uzamykání řadicí páky, nezapnutí tzv. tajného vypínače a podobně.

- **Nenechávat vozidlo bez dozoru odemčené**

Vozidla zůstávají často nastartována a odemčena při krátkodobém opuštění vozidla /naložení nákupu, čistění skel v zimním období apod./, pachatelé využívají této situace, kdy je vozidlo nestřeženo. Pod dojmem pocitu, že uživatel má vozidlo neustále v dohledu, vozidlo opustí, ale již si neuvědomují, že pachateli stačí několik vteřin nastoupit do nezajištěného vozidla a s ním odjet. Rychlost a drzost některých pachatelů je opravdu nepředstavitelná.

- **Nesvěřovat klíče cizím osobám**

Vždy si dobře rozmyslet, komu klíče od automobilu půjčit. Pořízení kopie klíčů od vozidla je dnes otázkou minut a jejich zhotovení není finančně náročné.

- **Lhostejnost řidičů zaměstnanců**

Praxe ukázala mnohem menší opatrnost řidičů zaměstnanců oproti běžným motoristům (majitelům). Několikrát se v praxi stalo, že řidič, uživatel dopravního prostředku si nechal ukrást vůz opakovaně na stejném místě. Bylo mu to lhostejné, protože v krátkém časovém rozmezí si pokaždé mohl vyzvednout nové služební auto bez jakýchkoliv sankcí.

6 KAZUISTIKA

6.1 Obecně o případu

Celý případ Legalizace výnosů z trestné činnosti, ve které byla legalizována odcizená motorová vozidla z České republiky, z Rakouska, Německa, nebo Slovenska, se začal prošetřovat na počátku roku 2010 na základě poznatku z jednoho nejmenovaného Městského úřadu v Pardubickém kraji. Zde bylo na základě operativních informací zjištěno, že na tomto Městském úřadě, konkrétně na Odboru dopravy, dochází k zaregistrování motorových vozidel, která jsou deklarována, jako dovozy ze zahraničí, ale kdy vozidla stejného typu se stejným VIN jsou již evidována v zemích mimo Schengenský prostor, například na Ukrajině. Bylo jasné, že se s největší pravděpodobností jedná o zlegalizovaná odcizená vozidla. Celým případem se začala zabývat skupina kriminalistů z Pardubického a Královehradeckého kraje. V červnu roku 2010 bylo po prvotních šetřeních dle ust. § 158 odst. 1, 2 Trestního řádu jasné, že bez skutečného prověřování a vyšetřování nepůjde celý poznatek dotáhnout do zdárného konce. Bylo zjištěno, že se jedná o organizovanou skupinu pachatelů, páchající tuto trestnou činnost velice sofistikovaně, kdy každý má své úkoly – někteří zcizují vozidla, další zajišťují převoz vozidel, další legalizují zfalšované doklady, prodejci těchto vozidel a tak dále. Proto byl pro tento případ vytvořen tým kriminalistů a vyšetřovatelů a případ dostal krycí název „KOLO“.

6.2 Průběh prošetřování

V srpnu roku 2010 bylo po zahájení úkonů v trestním řízení dle ust. § 158 odst. 3 trestního řádu započato celé prověřování tohoto případu. V rámci několika málo měsíců bylo postupně přistoupeno k nasazení, po následném povolení dle zákona, odposlechů telekomunikačního provozu dle ust. § 88 trestního řádu, bylo přistoupeno a povoleno sledování osob a věcí dle ust. § 158d odst. 1, 3 tr. řádu, sledování objektů dle ust. § 158d odst. 1, 3 tr. řádu, ve dvanácti případech došlo i k sledování osob a věcí dle ust. § 158d odst. 1, 2 tr. řádu. Z provedených úkonů postupně vyplynulo, že v okrese Pardubice se nacházejí dvě organizované skupiny legalizátorů odcizených motorových vozidel soustředěných kolem dvou hlavních podezřelých osob z Pardubického kraje, a to M.B. ve věku 33 a D.N. ve věku 35 let. K těmto oběma organizátorům se postupně

přiřadilo a podařilo ustanovit dlouhodobým vyšetřování postupně 18 spolupachatelů, kteří se různou měrou podíleli na legalizaci vozidel a podvody s těmito vozidly.

V listopadu 2010 projevila o hlavní podezřelé a dalšího spolupachatele T.K. „zájem“ Policie ve Spolkové Republice Německo. Bylo přistoupeno k jednání za účelem rozhodnout, zda bude trestní řízení proti těmto podezřelým osobám vedeno v SRN. Celé prověřování vyvrcholilo v květnu roku 2011, kdy byl vydán Evropský zatýkácí rozkaz na oba hlavní pachatele a již zmiňovaného T.K. Při realizaci celého případu v květnu roku 2011 bylo provedeno celkem sedm domovních prohlídek, jiných prostor a pozemků dle ust. § 82 tr. řádu. Bylo vydáno celkem 12 příkazů k zadržení podezřelých dle ust. § 76a tr. řádu. V den razie k podezřelým bylo nasazeno celkem 152 policistů služby kriminální policie a vyšetřování, služby pořádkové policie. Při domovních prohlídkách bylo zajištěno celkem přes 2200 věcí, které mohly mít vztah k páchané trestné činnosti. Následující den po realizaci případu bylo celkem dvanácti osobám sděleno obvinění ze spáchání zločinu legalizace výnosů z trestné činnosti dle ust. § 216 odst. 1, 3, 4 trestního zákoníku a přečinu podvodu dle ust. § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku. U čtyřech osob byl podán návrh na vzetí obviněných do vazby z důvodů uvedených v ust. § 67 písm. a), b), c), tr. řádu, návrh byl akceptován a soudce uvalil na podezřelé vazbu, která trvala osm měsíců.

6.3 Dokazování trestné činnosti

6.3.1 Posudky

Takzvaný zlatý důl informací k řádnému objasnění věci a dokazování této rozsáhlé trestné činnosti bylo zajištění datových nosičů, ať už se jednalo o počítače nebo mobilní telefony. Veškerá tato technika byla podrobena znaleckému zkoumání z oboru kybernetika-výpočetní technika u znalce. Celkem bylo vypracováno pět znaleckých posudků v hodnotě 429.853,-Kč. Na základě znaleckých posudků znalce a povolených úkonů byly zjištěny informace k celkem 107 ks odcizených vozidel, z toho se podařilo zajistit 105 z nich a u 4 vozidel pak byla provedena opakovaná legalizace, po nahlášení odcizení.

Na 107 ks vozidel byl vypracováno i stejný počet znaleckých posudků k jejich faktické hodnotě deklarované po legalizaci od znalce Chvojky, přičemž náklad na jeden znalecký posudek k vozidlu činil průměrně 2.300,- Kč, což celkem činí 246.100,- Kč

Současně bylo vypracováno 6 znaleckých posudků z oboru Kriminalistika-technické zkoumání dokladů a to Kriminalistickým Ústavem Praha, ke 105 ks zajištěných padělaných cizozemských technických průkazů a 2 odborná vyjádření Cizinecké Policie k 2 ks zajištěných padělaných technických průkazů vozidel.

Ke znaleckým zkoumáním je dále zapotřebí připočítat i dvě odborná vyjádření k zajištěným zbraním u hlavních podezřelých, z oboru kriminalistika-balistika, 1x odborné vyjádření z oboru elektrotechnika k rušičce zajištěné u M.B. a vysílačkám zajištěným u D.N.. Bylo vyhotoveno 6 znaleckých posudků z oboru kriminalistika-daktyloskopie, kde se podařilo znalci i po 4 letech zajistit na 48 ks daktyloskopických stop z různých dokladů. U 56 ks padělaných technických průkazů se podařilo kromě shod ve vyhotovení zajistit i otisky prstů pachatelů (D.N., T.K., M.B., M.O., T.M., A.U., a R.M.). Při vyjmenování znaleckých posudků nelze opomenout ani na 3 znalecké posudky znalce z oboru kriminalistika-písmoznalectví k posouzení pravosti písma dalších pachatelů, kteří tyto padělané dokumenty opatrovali. Celkem bylo vyplaceno na těchto znaleckých posudcích 33.250,- Kč.

Zlatým hřebem v dokazování tohoto případu bylo pak vypracování 111 ks odborných vyjádření z oboru kriminalistika-metalografie, kterými se podařilo ztotožnit 104 ks zcizených vozidel! Současně je nutno vyzvednout i 104 ks identifikačních šetření, které provedlo SKPV OOK Pardubice a Hradec Králové.

6.3.2 Provedené úkony během vyšetřování

V průběhu vyšetřování pak bylo obviněno celkem 23 osob a to jak pro trestný čin legalizaci výnosů z trestné činnosti dle ust. § 216 tr. Zákoníku, tak i pro trestný čin podvodu dle ust. § 209 tr. Zákoníku, a to na základě 15 usnesení o zahájení trestního stíhání dle § 160 odst. 1 tr. řádu a dle ust. § 160 odst. 1, 5 tr. řádu. Ve věci bylo vyslechnuto 171 svědků, vyžádáno vyjádření od 15 právnických osob.

V rámci spisového materiálu bylo vyžádáno 100 právních pomocí do států Rakousko a Německo a to jak k výsledkům svědků a obviněných, tak k původním spisovým materiálům ve věci zcizování vozidel.

Ze 104 ks zajištěných, odcizených vozidel se do současné doby podařilo vrátit 87 ks, další 5 ks vozidel čeká na rozhodnutí o propadnutí, či zabrání v rámci trestního řízení.

V průběhu trestního řízení se policejnímu orgánu podařilo zajistit vozidla v celkové hodnotě 58.677.685,- Kč (jedná se o zcizená vozidla), dále 5 ks vozidel v hodnotě cca. 3.800.000,- Kč (na propadnutí či zabrání), 1.600.000,- Kč + 7.000,- EUR, na hotovosti jako výnos z TČ.

6.4 Výnosy pachatelů z této trestné činnosti

U pachatelů se podařilo zjistit následující výnos z popsané trestné činnosti, kterou získali:

- Obviněný M.B., celkový majetkový prospěch ve výši 20.304.244,- Kč, přičemž změnou identity a legalizací vozidel získal prospěch v celkové hodnotě 21.382.100,- Kč a prospěch získaný podvodným jednáním činí 3.738.414,- Kč, při vynaložení celkových nákladů na legalizaci vozidel ve výši 4.816.270,- Kč.
- Obviněný T.K., celkový majetkový prospěch ve výši 176.000,- Kč, přičemž změnou identity a legalizací vozidel získal prospěch v celkové hodnotě 218.000,- Kč a prospěch získaný další trestnou činí 31.000,- Kč, přičemž je nutno podotknout, že obviněný T.K. nejen za trestnou činnost získával od obviněného D.N. 15.000,- Kč měsíčně v období od prosince roku 2009 do října roku 2010, při vynaložení celkových nákladů na legalizaci vozidel ve výši 73.000,- Kč.
- Obviněný D.N., celkový majetkový prospěch ve výši 22.106.783,- Kč, přičemž změnou identity a legalizací vozidel získal prospěch v celkové hodnotě 26.908.581,- Kč, při vynaložení celkových nákladů na legalizaci vozidel ve výši 4.801.798,- Kč.
- Obviněný T.O., celkový majetkový prospěch ve výši 3.700.664,- Kč, přičemž změnou identity a legalizací vozidel získal prospěch v celkové hodnotě 4.379.404,- Kč, při vynaložení celkových nákladů na legalizaci vozidel ve výši 678.740,- Kč.
- Obviněný R.A., celkový majetkový prospěch ve výši 636.780,- Kč, přičemž změnou identity a legalizací vozidel získal prospěch v celkové hodnotě 1.721.600,- Kč, při vynaložení celkových nákladů na legalizaci vozidel ve výši 1.084.820,- Kč.
- Obviněný M.Š. celkový majetkový prospěch ve výši 1.695.610,- Kč, přičemž změnou identity a legalizací vozidel získal prospěch v celkové hodnotě 1.073.300,- Kč a prospěch získaný další trestnou činí 795.000,- Kč, při vynaložení celkových nákladů na legalizaci vozidel ve výši 172.690,- Kč.

- Obviněný Z.V. celkový majetkový prospěch ve výši 3.928.930,- Kč, přičemž změnou identity a legalizací vozidel získal prospěch v celkové hodnotě 4.533.700,- Kč, při vynaložení celkových nákladů na legalizaci vozidel ve výši 604.770,- Kč.
- Obviněný R.M. celkový majetkový prospěch ve výši 1.320.000,- Kč, přičemž vynaložení nákladů na legalizaci vozidel ve výši 0,- Kč.
- Obviněný T.K. celkový majetkový prospěch: 242 000,- Kč,

6.5 Shrnutí uvedené kazuistiky

V rámci celého spisového materiálu evidovaného u Krajského ředitelství policie České republiky Pardubického kraje, bylo vyhotoveno zatím celkem 4 838 formulářů o průměrné velikosti 5 stran, což dělá 24 190 listů spisového materiálu, který byl shromážděn do 110 svazků, přičemž nejobsáhlejší formulář je Návrh na podání obžaloby, který sám o sobě má 622 listů. Návrh na podání obžaloby byl podán v měsíci červnu 2015, žaloba pak v měsíci září 2015. Z 23 obviněných osob 7 osob uzavřelo dohodu o vině a trestu, u dalších nebyla dohoda akceptována ze strany Okresního státního zastupitelství v Pardubicích. Pro zajímavost jednomu z pachatelů této závažné majetkové trestné činnosti byl udělen podmíněný trest pět let a 600.000,-Kč jako peněžitý trest, další z pachatelů byl odsouzen podmíněně na dobu trvání tří let a peněžitým trestem 100.000,-Kč. Vzhledem k tomu, že v celé věci bylo nařízeno hlavní líčení, které k rozsáhlosti případu není ještě u konce, není možno sdělovat podrobnější údaje o pachatelích v tomto případě.

Tato kazuistika příkladově ukazuje, jak je v dnešní době personálně, časově a finančně náročné dokazování této závažné majetkové trestné činnosti páchané v problematice krádeží motorových vozidel. Je až zarážející jak nedokonalé zákony v našem státě platí, kdy v poměru k výši škody, kterou pachatelé způsobili, jsou tresty v tomto poměru v našem státě doslova směšné. Dokud nedojde ke změně legislativy, bude prakticky nemožné tyto pachatele řádně a tvrdě potrestat a jejich trestná činnost se po uplynutí trestu bude opakovat.³⁹

³⁹ POLICIE ČR, Interní zdroj

ZÁVĚR

Ve vypracované absolventské práci jsou prezentovány a obecně popsány metody vyšetřování trestné činnosti v problematice krádeží motorových vozidel, včetně obecných operativních postupů, jak tuto trestnou činnost odhalovat a následně objasňovat.

Dále jsou uvedeny v dnešní době dva nejdůležitější body při dokazování této trestné činnosti, což v dnešní době skýtá druhotná identifikace motorových vozidel a metalografická expertíza obecně dostupných a zasvěcenci známých identifikačních znaků vozidel a jejich dílů. Správná jednoznačná identifikace vozidla, odhalování padělků identifikačních znaků na vozidle, stejně jako zjišťování nejrůznějších indicií přispívá k objasňování trestné činnosti na problematice krádeží motorových vozidel. Popisované způsoby identifikace a zabezpečení vozidel jsou v dnešní době nepostradatelnou součástí vyšetřování na úseku problematiky krádeží motorových vozidel. Dle zjištění jsou přínosné nejen pro státní orgány, OČTŘ, dopravní policii, ale také pro samotného majitele, nebo uživatele vozidla. Standardní identifikační znaky motorových vozidel jsou sice „pouze“ pasivními bezpečnostní prvky, které krádeži motorového vozidla nijak nezabrání, ale znesnadňují jeho rozprodej na náhradní díly, nebo případnou legalizaci celého odcizeného vozidla. Hlavním úkolem identifikačních znaků je z mého pohledu snížit zájem zlodějů o takto označená vozidla.

Je zapotřebí se zmínit, že v současné době odhalování trestné činnosti na úseku krádeží motorových vozidel je časově a finančně velmi náročné, viz. uvedená kazuistika. Dalším problémem je, že v dnešní době pracuje u PČR málo zkušených pracovníků, kteří mají dostatečnou praxi a znalost. Samozřejmostí je i finanční problém, který však trápí nejedno odvětví.

V závěru bakalářské práce je uvedeno a popsáno několik způsobů a opatření jak ze strany uživatelů motorových vozidel krádežím předcházet a v co největší míře tuto trestnou činnost eliminovat nebo pokud možno aspoň co nejvíce znesnadnit.

V kazuistice je ukázkově popsán případ, který je v dnešní době na problematice krádeží motorových vozidel moderní a velice častý. Cílem bakalářské práce bylo přiblížit, osvětlit a definovat jak závažným problémem je v současné době trestná činnost na úseku krádeží motorových vozidel. Tento cíl se dle mého názoru podařilo

splnit, avšak nutné je apelovat na to, že nedokonalé zákony platné v České republice nemalou mírou přispívají k páchání této trestné činnosti.

Je třeba zmínit, že dalším problémem jsou nedokonalé normativně právní akty České republiky, díky kterým dochází k páchání trestné činnosti na úseku krádeží motorových vozidel. Stáčení kilometrů je na denním pořádku, na pozemních komunikacích se vyskytují vozidla po těžkých nehodách, která jsou opravována z dílů z několika havarovaných motorových vozidel a jsou následně provozována. Stanice technické kontroly provádějí nedůsledné evidenční kontroly, pryč jsou doby, kdy výrobní číslo motoru bylo povinnou kontrolní číslicí při evidenční, nebo technické kontrole. Změna barvy vozidla je rovněž na denním pořádku, a co se týče zásahu do identifikačních znaků motorových vozidel provozovaných na našich komunikacích, jedná se o jeden z nejčastějších nešvarů.

V rámci evidence motorových vozidel se čeká mnoho let na vstoupení do celoevropského systému EUCARIS (EUropean CAR and driving licence Information System). Tato doba je přičítána línosti a nezájmem české strany. Na tento systém jsou napojeni již všechny země Evropské unie vyjma České republiky. Tento systém umožňuje kontrolu VIN ve všech evropských zemích napojených na tento systém, takže je prakticky nemožné přihlásit vozidlo se stejným VIN ve dvou různých účastenských státech provozujících a napojených na tuto unikátní Mezinárodní databázi.⁴⁰ Již v roce 1996 byla Ministerstvem vnitra ČR podepsána oficiální smlouva o vstupu ČR do tohoto systému. Tehdy ČR patřila vůbec k prvním zemím Evropy, které se k tomuto projektu připojily. Od té doby se však nic pozitivního nezměnilo. Projekt EUCARIS byl v roce 1999 na impuls české strany vypovězen. Jednání české strany bylo diplomaticky neuvážlivé nejenom pro svou nevhodnou formu ukončení, ale především proto, že EUCARIS byl doporučen řadou zemí EU jako nosný projekt v boji proti krádežím motorových vozidel, včetně podvodů spojených s motorovými vozidly. Druhým historickým milníkem pro ČR byla Průmská úmluva, kterou ratifikovali všechny země EU včetně ČR, kde se zavazují používat systém EUCARIS a to nejdéle od konce srpna 2011. Bohužel ČR se k těmto aktivitám do poloviny roku 2013 vůbec nepřipojila a v oblasti výměny informací o vozidlech – zejména v procesu registrace vozidel, je ČR izolována od celé Evropské unie. Česká republika je proto vnímána EU jako země, ve které je velice snadné a jednoduché přihlásit do provozu odcizené nebo těžce poškozené

⁴⁰ PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistika: (výzkum, pokroky, perspektivy)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 205 s.

motorové vozidlo a tím pádem z pohledu EU je ČR zemí, která tak nepřímo podporuje legalizaci vozidel odcizených v ostatních zemích Evropské unie.⁴¹ Již několik let je apelováno na změnu v zákonech vedoucí k přitvrzení boje proti těmto nekalým praktikám. V sousedních zemích jako je i Slovensko již byly přijaté patřičné novelizace zákonů v rámci této problematiky, kdy stáčení kilometrů je zde trestným činem, zásah do identifikačních znaků je rovněž trestným činem, nebo alespoň přestupkem a vozidlo, do jehož identifikačních znaků byl jakkoli proveden neodborný zásah již není možné v daném státě nikdy zaregistrovat.

Dokud tento závažný problém na úseku problematiky motorových vozidel, jejich evidencí, nezačne Česká republika v rámci legislativy řešit, i když všichni zainteresovaní vědí, že se jedná o dlouhodobý závažný problém, bude Česká republika v Evropě stále častěji známá jako „žumpa“ ojetých a zlegalizovaných vozidel (ihned za Ukrajinou, kde v registraci vozidel je naprostý chaos). Přitom by místo dohadů stačilo změnit legislativu po vzoru ostatních zemí Evropské unie a tím tak přitvrdit v boji proti páchání této závažné majetkové trestné činnosti a eliminovat tak provozování takto legalizovaných vozidel na našich pozemních komunikacích.

Při vypracování absolventské práce bylo čerpáno v maximální možné míře, z interních zdrojů získaných při pracovní činnosti a zkušeností z praxe

⁴¹ PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistika: (výzkum, pokroky, perspektivy)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 212 - 214 s.

Seznam zkratek

ČR – Česká republika

BMW – Bayerische Motoren Werke

PČR – Policie České republiky

TR – Trestní řád – zákon. Č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších právních předpisů

GPS – global positionig system

Kč – Koruna česká

PATRMV – pátrání po motorových vozidlech

STK – stanice technické kontroly

VIN – Vehicle identification number – Identifikační číslo vozidla

RZ – registrační značka

ISO - International Organization for Standardization (Mezinárodní organizace pro normalizaci)

USA – Spojené státy americké

°C – Celsiův stupeň

V – volt

OKTE – Odbor kriminalistických technik a expertíz

SKPV – Služba kriminální police a vyšetřování

TZk – Trestní zákoník – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších právních předpisů

KŘP – Krajské ředitelství policie

VW – Volkswagen

TDi – Turbo diesel

OOK – Odbor obecné kriminality

OČTŘ – Orgány činné v trestním řízení

Ust. - ustanovení

EUCARIS - EUropean CAR and driving licence Information Systém

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. 532 s. ISBN 80-86898-36-9.
2. PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistika: (výzkum, pokroky, perspektivy)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 699 s. ISBN 978-80-7380-477-0.
3. SVATOŠ, Roman. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. ISBN 978-80-86708-21-8. 174s.
4. CÍSAŘOVÁ, Dagmar, Jaroslav FENYK a Tomáš GŘIVNA. *Trestní právo procesní*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-348-5.
5. MUSIL, Jan, Vladimír KRATOCHVÍL a Pavel ŠÁMAL. *Kurs trestního práva: trestní právo procesní*. 3., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. Beckovy právnické učebnice. 1162 s. ISBN 978-80-7179-572-8.
6. *Úplné znění, trestní předpisy*. Ostrava: Sagit a.s., 2015. 431 s. ISBN 978-80-7488-111-4.
7. MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2004. Beckovy mezioborové učebnice. 606 s. ISBN 80-7179-878-9. s. 606
8. ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. Velké komentáře. 2011 s. ISBN 978-80-7400-178-9. 3285s.
9. JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: zákon o soudnictví ve věcech mládeže, zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, advokátní tarif*. 3. aktualiz. vyd. podle stavu k 1. 10.2012. Praha: Leges, 2012. Glosátor. ISBN 978-80-87576-29-8. 1280s.

10. HLAVÁČEK, Jan a Miroslav PROTIVÍNSKÝ. *Praktická kriminalistika*. Praha: Kriminalistický ústav Policie České republiky, 2006. 240s.

Elektronické zdroje

1. AUTOKRIMINALITA 2014: Krádeže motorových vozidel [online]. Praha: Policie ČR, 2011 [cit. 2016-01-05]. Dostupné z: <<http://www.policie.cz/clanek/autokriminalita-2011.aspx>>.

2. AUTOKRIMINALITA 2015: Krádeže motorových vozidel [online]. Praha: Policie ČR, 2016 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <<http://www.policie.cz/clanek/autokriminalita-2014.aspx>>.

Další zdroje

1. Interní zdroj Policie ČR

Seznam obrázků

Obrázek 1 Struktura VIN vozidla Škoda Octavia	27
Obrázek 2 graf počtu odcizených motorových vozidel v období let 2009 až 2015 v ČR	35
Obrázek 3 graf procentuální statistiky odcizených vozidel Škoda za rok 2015.....	38

Seznam příloh

Příloha č. I Formulář k odcizenému vozidlu

Příloha č. II foto přípravků používaných ke krádežím motorových vozidel

Příloha č. III foto vozidla při zajištění u podezřelého pár hodin po krádeži

Příloha č. IV CD ROM – bakalářské práce

FORMULÁŘ K ODCIZENÉMU VOZIDLU

Poškozený (oznamovatel):

datum narození:

1. Základní údaje	2. Vybava vozidla	
RZ vozidla:	provedení karoserie, motor, podvozek, brzdy, pohon	
Výrobní značka, typ: (Škoda, osobní ...)	kabrio nebo roadster	
Číslo karoserie (VIN):	homologovaná úprava na plyn	
Číslo motoru (nepovinný údaj):	quattro (4x4)	
Rok výroby:	ABS antiblok systém	
Datum uvedení do provozu:	ARS protiskluzový systém	
Barva vozu:	automatická převodovka	
Zvláštní poznávací znamení: (samolepky, drobná poškození, atd.)	zařízení pro regulaci rychlosti (tempomat)	
Aktuální stav tachometru:	disky kol z lehkých slitin	
Skutečné ujeté kilometry:	posilovač řízení	
Další vybava vozu:	vnější vybavení	
	centrální zamykání	
	mech. ovládané střešní okno - posuvné nebo výklopné	
	el. ovládané střešní okno - posuvné nebo výklopné	
	provedení laku karoserie - metalíza nebo perlet'	
	přední světla do mlhy	
	přední přídatné světlomety dálkové	
	střešní nosič pevně spojený s karoserií vozidla	
	tažné zařízení	
	okna tónovaná	
	vnější zpětná zrcátka ovládaná elektricky	
	přední spoiler "sport"	
	plastové lišty prahů "sport"	

		zadní spoiler nadstandart	
		vyhřívané čelní sklo	
		vnitřní vybavení	
		airbag řidič	
		airbag spolujezdec	
		doplňkové airbagy	
		kožené čalounění	
		sportovní sedadla	
		vyhřívání sedadel	
		elektrické ovládání oken	
		el. nastavitelný volant, sedadla, zrcátka s pamětí (ergomatic)	
		klimatizace	
		klimatizace s automatickou regulací	
		nezávislé topení	
		obložení interiéru vozu	
		palubní počítač	
		palubní navigační systém	
		ovládání radia na volantu	
		audio	
		autorádio	
		měníč CD	
		jiné (zesilovač, equalizer apod.)	

3. Byl Váš vůz v minulosti poškozen?

3a. Bylo poškození opraveno?

Kým: (servis, dílna, cena opravy):

4. Kdy a kde byla na voze provedena pravidelná údržba (výměna oleje, seřizování)?

Kdy:

Kým: (servis, dílna):

5. Kdy a od koho byl vůz pořízen?

5a. Pořizovací cena:

6. Jednalo se o vůz individuálně dovezený ze zahraničí?

7. Kolik klíčů jste obdržel/a při pořízení vozidla?

8. Je Vám známo, že by někdo pořizoval duplikát klíčů od vozidla, zabezpečovacího zařízení?

9. Ztratil/a jste někdy nějaký z klíčů Vašeho vozu včetně zabezpečovacího zařízení?

Jak:

10. Kde byly klíče k vozidlu v době odcizení vozu?

11. Máte k vozidlu servisní knížku?

12. Jakými zabezpečovacími zařízeními byl vůz vybaven?

(Uveďte druh a značku, např. zamykání řadící páky - T-LOCK)

13. Zůstaly ve vozidle náhradní klíčky, osvědčení o technickém průkazu nebo technický průkaz?

Náhradní klíčky

OTP

Technický průkaz

13a. Zůstaly ve vozidle další důležité věci hodné zřetele?

Jedná se o:

14. Uvažoval/a jste o tom, že byste v brzké době vůz prodal/a?

15. Kdy bylo vozidlo naposledy v zahraničí a kde?

16. Kde byl vůz odcizen?

17. Datum a čas, kdy mohlo k odcizení dojít.

18. Řidič vozidla bezprostředně před odcizením.

Jméno a příjmení:

nar.:

trvale bytem:

tel.:

kontaktní adresa:

19. Proč jste zvolil/a právě toto odstavné místo?

20. Kde jste se nacházel/a v době odcizení vozu?

21. Kdo zjistil odcizení vozidla?

22. Kde a kdy jste odcizení vozidla hlásil/a?

23. Jaké další dokumenty, cennosti a věci byly spolu s vozidlem odcizeny?

(Střelná zbraň, mobilní telefon, elektronický diář, počítač, platební karty, doklady, důležité dokumenty, razítka apod.)

24. Jsou některé z těchto věcí také pojištěny?

Jak:

25. Jak vysokou škodu celkově odhadujete?

Dne hodin podpis oznamovatel

Příloha č.II

Foto přípravků a nástrojů používaných ke krádežím motorových vozidel

Příloha č. III

Foto vozidla při zajištění u podezřelého pár hodin po krádeži

